

REEL SOSYALİZMİN DAĞILIŞI, TEORİNİN İRDELENMESİ ve GENEL GELİŞMELER ÜZERİNE

8-1-K Birimi'nin Görüşleri:

Sosyalist teorinin (bir başka adıyla Marksizm-Leninizmin) uygulama- da çok parlak sonuçlar vermediği biliniyor. Sosyalist sistem (reel sosyalizm) dağıldı ve kapitalizme geri dönüş süreci yaşanıyor.

Bu noktaya gelinmesinde ve reel sosyalizmin tükenişinde, "uygulamadaki yanlışlar", belirleyici neden olarak gösterilemez. Bunların da payı olmakla birlikte, sorunun özünü, sosyalist teorinin, bilinen kalıplarıyla, değişen dünya koşullarında artık uygulanamaz hale gelmesinde aramak gerekir.

Burada, özellikle SB pratiğini değerlendirmek gerekiyor.

Tek ülkede sosyalizmin kurulmasının zorlukları vardır. Ancak, SB pratiğinden "bunun imkansız olduğu" sonucu çıkarılmamalıdır. Burada, önemli olan, "nasıl bir sosyalizm" sorusuna verilen yanıtıdır.

Eğer sosyalizm, "sosyalist toplumun ve sosyalist yeni insan tipinin yaratıldığı an" olarak değerlendirilirse; bu anlamda gerçekten de tek ülkede sosyalizm kurulamayacaktır.

Ancak, sosyalizmin ütopya boyutu bir yana bırakılırsa; bu süreci, başından sonuna dek, iniş-çıkışlarıyla, eksiği-gediğiyle, bir bütün olarak ele almak ve bu süreci "iktidarın ele geçirilişi"nin (ya da "iktidara geliş"in) başından, sosyalist toplumun adım adım gerçekleştirilmesi olarak değerlendirmek ve bu bütüne "sosyalizm" demek gerekiyor.

Özellikle, reel sosyalizmin çöküşünün başladığı günlerden bu yana yapılan değerlendirmelerde, sosyalizme, "ideal nokta-aşama" olarak ve statik bir biçimde yaklaşmak mantığının bir sonucu olarak, "sosyalizm olmadı, gerçekleşmedi" biçimindeki yaklaşımlara sık sık rastlanıyor. Bu yanlış yaklaşımın doğal ve mantiki sonucunun, "sosya-

lizme hiç ulaşamaz" noktası olacağı ise besbellidir.

Tek ülkede sosyalizmin kurulabilmesi, zorluklarına rağmen mümkündür.

Sermayenin uluslararasılaştığı ve dünya ekonomik düzeninin, emperyalist sistem tarafından adeta evrenselleşmiş kurallara bağlandığı günümüzde; kapalı ve kurtarılmış adacıklar yaratmak elbette mümkün değil.

O halde, yapılacak olan şey; sosyalist teoriyi başlangıcından bugüne dek sorgulayabilmek ve teorinin kurucularının her söylediğini değişmez kalıplar ve "teorinin kendisi" olarak algılamaktan vazgeçmek gerekiyor.

Sorgulanması gereken kavramların başında ise, devlet ve proletaryaya diktatörlüğü geliyor.

Marksizm-Leninizme göre, -biliniyor- devlet, egemen olan sınıfın şiddet aygıtıdır. Burjuvazi egemen olduğu sürece devlet, mülksüz sınıflar için baskı aygıtı olacak ve gerçek bir demokrasiden söz edilemeyecektir. Bu nedenle, proletaryaya sınıfının iktidara gelerek, burjuva devlet aygıtını parçalaması gerekmektedir. Bu aşamanın adı, proletaryaya diktatörlüğüdür. Proletaryaya diktatörlüğü, "mülk sahibi sınıflar için diktatörlük, ezilen sınıflar için demokrasi" diye tarif edilir. Bu süreçte, yavaş yavaş devlet gereksiz hale gelecek ve giderek sönecektir. Aşağı yukarı, insanlığın böyle bir aşama geçireceği öngörülür.

Bu tezler ileri sürüldüğünde, proletaryadan kasıt, özellikle de sanayi proletaryasıydı. Günümüzde artık bu anlamdaki proletaryanın etkinliği giderek yokolmakta ve "işçi sınıfı-çalışan sınıf" kavramının içeriği değişmekte ve zenginleşmek-

tedir.

Devletin tahlili ve akibeti de tartışılırken; bu olgunun günümüzde kazandığı sınıflarüstü boyutu gözden kaçırmamak gerekiyor.

Sermayenin de uluslararasılaşmasına paralel olarak, özellikle kapitalist ülkelerde devlet giderek küçülmekte ve "küçük devlet" kavramı, evrensel demokrasinin değerlerinden birisi haline gelmektedir.

Öte yandan, burjuva devletin de, yalnızca burjuvazinin çıkarlarını koruyup kollayarak ve çalışan sınıflar üstünde şiddet kullanarak varlığını sürdürdüğünü söylemek, çok mekani bir yaklaşım.

Dünyada giderek yerleşen "merkezkaç" eğilimler de dikkate alındığında "küçük ve iktidardaki sınıftan bağımsızlaşmış devlet" sosyalist teori açısından, "proletaryaya diktatörlüğü" modelinin tam tersine, savunulabilir ve uygulanabilir bir modeldir.

Gerçekten de, SB'de, sosyalizmin en önemli öngörülerinden birisi olan "devletin giderek sönmümlenmesi"ne doğru bir süreç yaşanmamış; tam tersine katı, hantal ve büyük bir devlet yapısı ortaya çıkmıştır. Çok katı ve hantal bir merkezi planlamayı da, buna eklemek gerekir.

Bu durumun en önemli kaynağı da parti-devlet bütünleşmesi ve parti organları ile devlet organlarının bir ve aynı hale gelmesidir. Bu durum hem içte, hem de dışta çok önemli yanlışlara da neden olmuştur.

Bu değerlendirmeden çıkan sonuç; sadece tek partinin varolmasının ve bu partinin devlete egemen olmasının, artık değişen dünya koşullarına uygun olmadığı; bir sistemin ve devletin, iktidardaki partiden bağımsız kılınmasının gerekli olduğudur.

(Bu noktada, (Z) arkadaşına göre, uygulamadaki yanlışlar, bu sürece gelinmesinde önemli bir rol oynamıştır. Sosyalist teori, bir bakıma, doğru bir biçimde uygulanmadığı için, değişen koşullara ayak uyduramamıştır. Bununla birlikte, sosyalist insan tipinin oluşmaması nedeniyle, uygulamadaki yanlışların kitleler tarafından eleştirilmesi ve düzeltilmesi de mümkün olmamıştır.

Uygulanan sosyalist modelde, devlet ile partinin içiçe geçmiş olmasının yarattığı olumsuzluklar bilinmekte birlikte, bundan çıkarılması gereken sonuç, mutlaka, "tek parti" ve "proletarya diktatörlüğü" kavramlarını red etmek olmamalıdır. Bugüne kadar bilinen anlamlarıyla, bu kavramlar, sosyalizmin özünü oluşturuyor. O nedenle, bunlar kaldırıldığında geride kalanın hala sosyalizm olup olmayacağı tartışılmalıdır.

Öte yandan gelişkin anlamıyla sosyalizmin tek ülkede kurulması mümkün değildir. Önünde yığınla engel vardır.)

Bu arada, **devrimi "iktidarın ele geçirildiği an", "iktidarı ele geçirmeyi" de yalnızca "silahlı devrim" olarak görme anlayışından uzaklaşmak gerekiyor. Bizce devrim, evrimle içiçe geçen ve yaşamın her alanında kurulu düzenin adım adım fethedilişidir ve bugünden başlar, iktidar sonrasında da uzun bir süre devam eder.**

***

Bu tespitler ışığında bakıldığında; 70 yıllık sosyalizmi bütünüyle silmek ya da yok saymak mümkün değil. Gerçekte, bu 70 yıllık süreç, insanlık tarihi için çok önemli bir deneyimdir ve büyük kazanımlar da içeriyor.

Bu süreci, "sosyalizm zaten uygulanmadı" ya da "onlar yanlış uyguladılar" diye de değerlendirmek mümkün değil. Sonuçta, uygulanan bir sosyalist modeldir. Ama sosyalizmin yalnızca bir modeldir ve ne kadar doğru uygulanırsa uygulanırsa, artık bu modelin başarı şansı yoktur.

Bu modeli, tüm teorik kaynaklarıyla birlikte **cesurca tartışmak ve yeni modeller üretmeye çalışmak**; günümüz devrimci hareketinin acil görevidir. Dünya devrimci hareketi, şimdi, 70 yıllık deneyimin de verdiği birikim ve bilinçli, insanlığa kapitalizm dışında, yeni seçenekler sunmak zorundadır. **Sosyalizm, dünya çapında bir prestij kaybı yaşıyor olsa da, düne oranla başarı şansı daha fazladır.**

***

Değişik koşullar içinde gözardı edilmemesi gereken en önemli hususlardan birisi de, **demokrasi ve insan hakları** kavramlarının giderek evrenselleşmesidir. Bu durum ve barış, demokrasi ve özgürlükten yana olan güçlerin cephesinin giderek genişlemesi, özellikle de Kürt halkının mücadelesi açısından olumlu bir süreç olarak değerlendirilebilir.

Son dönemde, Güney Kürdistan'daki gelişmeler ve Türkiye Kürdistan'daki ulusal-demokratik mücadelede imenin yükselişi, ulusal bilincin giderek geniş kitleler içinde yaygınlaşması, basın-yayın alanında ortaya konan çabalar, dünya demokratik kamuoyunun gösterdiği ilgi ve destek dikkate alındığında, Kürt halkının mücadelesinin zafere doğru gittiğini söylemek mümkün.

Bunların dışında, bölgedeki yeni gelişmelerin değerlendirilmesi konusunda 2. Yurt Dışı Konferansı'mızın dile getirdiği görüşlere katıldığımızı belirtiyor ve tekrar olmaması açısından konuya girmiyoruz.

PROGRAM HAKKINDA DÜŞÜNCELER

1- Programın Sistematiği ve Dili:

(A..e) arkadaş göre, mevcut sistematik, "eğitim broşürü" özelliği taşıyor. Dili daha sadeleştirilmelidir. Program sistematiği şu şekilde düzenlenmelidir:

"A- Tahlil (Kürdistan, Türkiye, bölge ve dünyanın kısa bir tahlili)

B- Hedef:

a-Kürdistan'ın kurtuluşuna ilişkin öngörümüz, UDD ve sosyalizm perspektifi, UDC politikamız;

b- Dört parçanın değerlendirilmesi ve farklılıkların değerlendirilmesi.

C- İttifaklar politikası

D- UDD programı

E- Sosyalizm programı."

Giriş bölümünde anlatılanların içeriğine katılmakla birlikte uzun ve gereksiz olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda söylenenlerin, programda bu kadar uzun ve ayrıntılı bir şekilde bulunmasına gerek yoktur. Programın başında, Kürdistan'ın kısa bir politik tahlilinin yapılması yeterlidir. (A) ve (Z) arkadaşına göre, sistematik bu haliye kalabilir.

(Bundan sonraki değerlendirmelerimiz, çoğunlukla içeriğe ilişkin olacak, gerektikçe sistematik öneriler yeralacaktır.)

2- "UDD" başlıklı (s. 10) bölüm: bu ifadelerin içeriğine ilişkin önemli

bir itirazımız yoktur.

3- "**Başarının koşulu**" başlıklı bölümde, iç ve dış boyunduruk olarak tanımlanan durum, başlangıçtaki tahlil bölümüne alınmalıdır. İkincisi, halkımızın özgürlük ve demokrasi mücadelesini başarıya ulaştıracak güçler tanımlanması da "UDD ve sosyalizm perspektifi" bölümüne (önerdiğimiz sistematiğe) alınabilir. Burada ve başka bölümlerde, "feodal yapı" kavramı kullanılmış; bu ise başlangıçta yapılan "yarı-feodal yapı" tespitiyle çelişmektedir. Bu kavram, politik tahlilimizle uyumlu olarak kullanılmalıdır.

4- "**Her parçada mücadelenin kendine özgü durumu ve dayanışma sorunu**" başlıklı bölüm (s. 13)'deki anlayışa katılıyoruz.

5- "**Halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine ancak...**" başlıklı bölümden başlayarak telaffuz edilen "Marksist-Leninist model" ve bu modelden kaynaklanan "işçi sınıfı öncülüğü", "sosyalist devrim ile ulusal kurtuluş mücadelesinin tek ve aynı modelle mümkün olabileceği" ve "ittifaklar" sorunlarının, geldiğimiz koşullarda artık aynı biçimde kabulü ve çözümü mümkün değildir.

Kürt halkının özgürlüğe kavuşması, sosyalist devrimden bağımsız olarak da olanaklıdır. Ancak, elbette ki, özgürlük mücadelesinin, özellikle Türkiye'deki demokrasi ve sosyalizm mücadelesi ile etkileşimi sürmektedir.

Bu bölümdeki, yukarıda sözünü ettiğimiz eskimiş anlayışı içeren ifadeler çıkarılmalıdır.

6- "**Diğer halkların devrimci güçleriyle...**" başlıklı bölümdeki son paragraf çıkarılmalıdır. Burada, partinin Türkiye işçi sınıfı ile ilgili olarak kendisine bir misyon biçmesi söz konusudur. (A..e) arkadaşına göre, bu misyon '80 öncesinin koşullarından ve reel sosyalizm anlayışından kaynaklanmaktadır. Örneğin Irak Kürdistanı'ndaki otonomi talebini "bu, o parçanın sorunudur" diyerek saygı gösteren bir partinin, Türkiye işçi sınıfı hareketiyle de arasına, en az o kadar bir mesafe koyması gerekiyor. Elbette, partinin hem sosyalist hareketleri, hem de kendine demokratik diyen herkesi Kürt halkının mücadelesine gösterilmesi gereken destek ve dayanışma konularında uyarma ve eleştiri hakkı ve hatta görevi vardır.

(A..1) arkadaşına göre ise, özellikle Türkiye Kürdistanı'ndaki Türk ve Kürt halklarının giderek içiçe geçtiği, kaynaştığı, sorunlarının ortaklaştığı, demokrasi taleplerini kesiştiği düşünülürse; partinin Türkiye işçi sınıfı hareketini ya da sosyalist hare-

ketleri yanlış veya eksiklerinden dolayı eleştirme hakkı vardır, eleştirilmesi gerekebilir.

7- "İşçi sınıfının öncülüğü ve ulusal cephe" başlıklı bölümde, işçi sınıfı kavramı ve Marksizm-Leninizme ilişkin olarak yukarıda yerince açıklama yapıldı.

İkincisi, bu bölümde, s. 18'in başında ifade edilen "hangi sınıf ve tabakadan olursa olsun, cephenin amaçlarını benimseyen..." biçimindeki cümlede, parti ve cephe kavramları birbirine karışmış görünmektedir. Açıklık getirilmelidir.

Üçüncüsü, ulusal cephenin ilkele-ri değiştirilmelidir. U.C. tanımı yeniden yapılmalıdır.

8- "Ulusal kurtuluşun iki yolu" başlıklı bölümde, ulusal kurtuluş için iki stratejik hedef öngörülüyor. Bu ise, partinin hedefinin yanlış anlaşılmasına ve güncel politikaların hedefle uyumsuz görünmesine yol açabiliyor.

Öte yandan programatik açıdan da, parti önüne tek bir hedef koymalıdır. Bu hedef, Kürt halkının bağımsızlığıdır. Aynı devlet ya da federasyon, ortaya çıkan koşullara göre biçimleri, yapılabilecek tercihleri, ifade eder. Bu nedenle, bağımsız devlet hedefi net bir biçimde ortaya konulmalı; fakat dayanışma ve birliğin yolunun da açık olduğu ifade edilmelidir.

"İkinci yol" başlıklı bölümde, hem Türkiye'deki iktidarın tartışılmaya muhtaç bir tahlili, hem de yapılacak bir devrimin tanımı ifade edilmektedir. Bu, bizim işimiz değildir.

Türkiye için öngörülen anti-empyralist ve demokratik cephe kavramının da içeriği ve biçimi değişmiştir.

9- "Ayrılma ve demokratik birlik" başlıklı bölümle ilgili olarak söyleyeceklerimiz; yukarıdaki bölümle bağlantılıdır. Bu iki bölüm birleştirilerek yeniden düzenlenebilir.

10- "Kürdistan'ın birliği sorunu" başlıklı bölümde ifade edilen anlayışı eksik buluyoruz. Birliği, uğruna mücadele ettiğimiz bir amaç olarak saptıyorsak; en az iki parçanın özgür olmasını beklemeksizin, bugünden, birliğe giden yolun adımlarının atılması, ortak kurumların yaratılabilmesi öngörülebilir.

11- "Uluslararası dayanışma" başlıklı bölümde, bugün geçersizliği bilinen tespitlerin çıkarılması zeten gerekiyor. Uluslararası dayanışma gösterilecek güçler ise şöyle sıralanmalı:

Birlikte yaşanan halklar, onların ilerici, demokrat, sosyalist güçleri; bölgedeki diğer halkların ilerici, demokrat, sosyalist güçleri; dünya ba-

rişsever, demokrat güçleri.

12- "Halkımızın gerçek kurtuluşu sosyalizmle mümkündür" başlıklı bölümde, ikinci paragrafta partinin bugünkü programının yalnızca UDD aşamasına uygun bir program olduğu ifade ediliyor. Adı sosyalist olan, halkının gerçek kurtuluşunu sosyalizmde gören ve iktidarda olduğu zaman UDD'den sosyalizme geçmeyi amaçlayan bir partinin sosyalizm programının olmaması düşünülemez. Zaten mevcut programda da, öngörülen sosyalist modeli, ana hatlarıyla çıkartmak mümkündür.

Ancak, partinin sosyalizme ilişkin programı, yeni öngörülen ve kabul edilen ışığında, ana hatlarıyla, daha derli toplu formüle edilmelidir.

(A..E) arkadaşına göre, bu program, demokratik, çoğulcu ve serbest seçimleri içeren bir sosyalizm modelini ifade etmelidir.

13- "Siyasi hedefler" başlıklı bölümde önce UDD programı ana başlığı konulmalıdır.

14- "Ulusal ekonominin inşası" başlıklı bölümdeki 9. madde, UDD programından ziyade, sosyalizm programına denk düşmektedir. UDD aşamasında, yerli özel girişimcilere ihtiyaç olacağı gibi, yabancı sermaye için de öngörülen kamulaştırma kavramı yanlıştır. Millileştirme kavramı kullanılmalıdır. Öte yandan, programatik açıdan da, yabancı sermayeye karşıtlık, katı bir biçimde ele alınmalıdır.

Sonraki maddeler, (A..e) arkadaşına göre, ayrıntılı, adeta bir hükümet programını andırır biçimde düzenlenmiştir. O amaçla düzenlenmişse, bugünden, bunu açıklamak gereksizdir ve yanlıştır. Diğer arkadaşlar, bu maddelerin bu haliyle korunabileceği düşüncesindedir.

15- "Çalışma hayatının düzenlenmesi" başlıklı bölümde, **20. madde** eksiktir. (Çalışma yaşamında) kadınlara, erkeklere eşit ücret ödenmesinden önce, fırsat eşitliğinin sağlanması, meslek edinmelerinin sağlanması (bundan kadınlara özgü olduğu düşünülen meslekler anlaşılmalı), erkeklerle eşit koşullarda, eşit fırsatlarda işe girmelerinin ve çalışma yaşamında düzenli olarak kalabilmelerinin koşullarının sağlanması (kreş, uzun süreli ücretli-ücretsiz doğum izni, toplu çamaşırhaneler ve yemekhaneler gibi) hükümler bu bölüme konmalıdır. Bu maddeler, kadınlara ilgili bölüme de alınabilir.

16- "Toprak devrimi ve köylülük" başlıklı bölümün 23. maddesinde, millileştirme kavramı yerine gerekiyorsa, elkoyma kavra-

mı kullanılmalıdır. **26. madde,** devrim eskiyi tümüyle yoksaydığı için, gereksizdir, çıkarılmalıdır.

17- "Ulusal eğitim ve kültür" başlıklı bölümdeki 32. maddede, eğitimin anti-cinsiyetçi nitelikte olacağı vurgulanmalıdır. **39. maddede** ki "ilerici sanat ve kültür" kavramı yanlıştır. Sanat ve kültür, doğası itibarıyla ilericidir. Ancak, sanat kavramıyla ifade edilmesi mümkün olmayan, niteliksiz, kötü v.s. ürünler ise konumuz dışındadır.

18- "Kadınlar" bölümü:

a- Konu başlığı, "Kadınların özgürleşmesi" olmalıdır. Ayrıca kadın sorununun, yalnızca bu bölümde ve bu haliyle ele alınması eksik ve yanlıştır. Öncelikle Kürdistan'ın tahlili yapılırken, iç ve dış boyunduruk ve bunların ulusal birlik ve demokratik toplum önünde engel oluşturduğu tespiti yapılırken; bu durumun kadınlar üzerindeki yansımaları da (erkek egemen anlayışı, bunun feodal değerler ve sömürgeci baskı ile sarmalanmış olarak sürüp gitmesi v.s.) ayrıca vurgulanmalıdır. Buradan hareketle ulusal-demokratik mücadele içinde yer alacak güçler arasında Kürt Kadın Hareketi de sayılmalıdır. Çünkü, Kürt kadınlarının özgürleşmesi, ulusal-demokratik toplum hedefi, bu mücadele ve sonuçlarıyla da yakından ilintilidir.

45. madde çıkartılmalıdır. Bu madde ile 22. maddenin son cümlesi birlikte ele alınmalı ve "Sosyal hizmetler" eklemesi ile "Konut ve sağlık" bölümüne alınmalıdır.

UDD'nin kadınlara ilişkin olarak görevleri şöyle sıralanmalıdır:

- Kadınların eğitim hakkından eşit bir biçimde yararlanması ve mevcut eşitsizliğin hızlı bir biçimde kapatılmasının öngörülmesi.

- Dinsel, feodal ve aşiretsel değer yargılarının kaynaklanan cins ayrımcılığı anlayışı ve bunun kurumlarının kaldırılması, yasaklanması (başlık, berdel, beşik kertmesi, kumalık gibi).

- Kadının bedeni üzerinde söz sahibi olmasının sağlanması (evlenme, boşanma, kürtaj özgürlüğü).

- Aile içi şiddetin yasaklanması.

- Kadının cinsel meta olarak kullanılmasının ve sömürülmesinin (aile içinde ve dışında) engellenmesi.

- Özellikle ev içi ve kırsal kesimdeki kadın emeğinin sosyal güvenceye kavuşturulması.

- Ev işlerinin toplumsallaştırılmasının öngörülmesi.

(Devamı 19. sayfada)

SOSYALİZM

ALTERNATİF OLMAYA DEVAM EDECEK

4M-2 BİRİMİ

Başta SSCB olmak üzere ve diğer sosyalist ülkelerde yaşanan son olaylar, insanlığa kurtuluş umudu olarak sunulan reel sosyalizmin uygulamalarını ciddi bir biçimde tartışmayı gerektirmektedir. Bu, kaçınılmaz olarak Marksizm-Leninizm'in pratiğe yönelik teorilerini tartışmayı gerektirmektedir.

1917 Sosyalist Ekim Devrimi, Sovyet halklarına ve tüm sömürülen, baskı altında tutulan halklara yepyeni ufuklar açmıştır. İlk yıllarda Lenin'in önderliğinde yapılan uygulamalar hem işçi sınıfı, hem de baskı altında tutulan sömürge halkların ulusal kurtuluş mücadelelerine önemli destek ve katılımlar sağlamıştır.

Stalin döneminde ise (özellikle İkinci Dünya Savaşı ve onu izleyen dönemde), topluma önder durumunda olan parti, hem kendi içinde demokratik yapının, hem de Leninizmin belirlediği Sovyetlere dayanan sosyalist demokrasinin inşası yönünde, ciddi yanlışlar yaptı. Bu da, öncelikle partide ve daha sonra devlet mekanizmasında eleştiri ve denetimden uzak, bürokratik ve hantal bir yapının oluşmasına yol açtı; parti ve sovyetler ile halkın arasında mesafelerin açılmasına neden oldu.

Sosyalizmin amaçladığı kendini geliştiren, bilime ve eleştiriye açık insan modeline ulaşamadı. İnsanlar parti ve diğer devlet mekanizmaları arasında sıkışıp kaldılar. Bu dar ve bürokratik yapı içerisinde sorunlar, "emperyalizmle mücadele" gerekçesi ile hasır altı edildi. Kuşkusuz bu dönemde Sovyet toplumu emperyalizmin kuşatması ve faşizmin saldırısı ile yüzyüze idi. Faşizme karşı savaşta 20 milyon insanını yitirdi. Ama bütün bunlar, katılımcı sosyalist demokrasinin gelişmesine engel olmamalıydı.

1960'lı yıllarda yaşanan soğuk savaş döneminde de, partinin yeni liderleri, önceki dönemlere yönelttikleri eleştirilerin aksine, partinin ve devletin daha demokratik, katılımcı bir yapıya kavuşmasını sağlayamadılar. Bu dönemde yapılan Çekoslo-

vakya ve Macaristan müdahaleleri, sosyalist saflarda önemli kavram kargaşası yarattı.

Ekonomik alanda ise, ağır sanayinin başarılı biçimde inşasına rağmen, gelişen dünya teknolojisine ayak uydurulamadı. Bu alandaki aşırı merkeziyetçilik, hantal ve verimsiz işletmeler yarattı. Bunun yanı sıra, üçüncü dünya ülkelerine ve diğer sosyalist ülkelere yapılan yardımlar, Sovyet toplumunun yaşam düzeyinin gelişmesini engelledi. 70'li yılların devamında da aynı durumu sürdüren sosyalist ekonomiler, emperyalist kamp karşısında ciddi bunalımlar yaşadılar. Büyük silahlanma yarışına girildi. ABD'nin dünyaya egemen olma programı içinde yer alan uzay savaşları projesine karşı geliştirilen projeler, ekonomiyeye çok büyük yükler getirdi.

Sorunların dizboyu biriktiği 80'li yıllarda Gorbaçov'un "Glasnost" ve "perestroyka" politikaları ile yeni bir döneme geçildi. Dünyadaki yeni durum, Sovyet ekonomisinin içinde bulunduğu olumsuz şartlar, somut bir plan ve projenin sunulamaması - rotası belli olmayan gemi misali- reel sosyalizm kapitalist sistem karşısında yenilgiye uğrattı. Gemiye ilk terk edenler ise partiye çöreklenmiş asalaklar oldu. Bu dönemde neler yapılabildi? Bu, daha uzun süre tartışılması ve aydınlatılması gereken bir durumdur. Sosyalist ülkelerde ve özellikle Sovyetlerde yaşanan sosyalizm uygulaması ciddi olarak tartışılmalıdır. Bugün görülen, eleştirilen yanlar, daha çok sosyalizmi uygulama biçimine, parti içi demokrasiye, sovyetlerin işleyiş biçimine ve dünya konjunktürüne yöneliktir. Ama bir bütün olarak sosyalist ideal ve inançlarımızı etkilememelidir. Dünyada sömürü ve baskı olayı devam ettiği sürece sosyalizm alternatif olmaya devam edecektir.

Emekçilerin kanları pahasına oluşturdukları sosyalist ülkelerin yaşadıkları bu altüst oluş, ya da geriye dönüş, elbette ki sosyalistlerin iktidara geliş ve iktidar sonrası programlarını etkileyecektir. Ama bu bizlerin sosyalizmi topyekün red ve

inkarımızı gerektirmez. Red ve inkar mantığı, geçmişte sosyalist ülkelere verilen körü körüne destek mantığıdır. Ki bu mantık kolaycılığın ve dogmatizmin ta kendisidir.

Bizler, bu uzun reel sosyalizm sürecini tüm yönleri, günahı-sevabı ile irdelemeliyiz. Böylesi sağlıklı bir irdelemeden sonra, reel sosyalizmin halklara kazandırdıklarını ve toplumun sosyalizasyonundaki olumlu yanları almalıyız. Sosyalist teorideki hataları (metafizik inkarcılığa ve toptan redde kaçmadan), partilerin ve parti kadrolarının yaptıkları hataları da doğru biçimde kavramak zorundayız. Ancak bu yöntemle ülkemizde demokratik bir toplumun kurulmasını sağlar ve toplumu sosyalizme götürebiliriz.

Kürdistan'lı sosyalistler de geçmişte bu yöntemle irdelelemelidirler. Bu yöntemle programımızda yapacağımız değişiklikler hem partimizi, hem de halkımızın kurtuluş mücadelesini ileriye götürecektir.

İçinde yaşadığımız dönem, sosyalizmin uygulama alanındaki bazı hataları, parti örgütlenmesi açısından eksikleri görmemizi daha iyi sağlıyor. Özellikle parti içi demokrasi ilkesi en güç koşullarda bile terk edilmemelidir. Eleştiri ve özleştirme mekanizması sürekli işletilmelidir.

* * *

Reel sosyalizmin yaşadığı bu buhran sürecinde, dünya devrimci hareketinin bileşenlerinden olan sosyalist sitem artık yoktur. Bugün bu bileşenler, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleri, ulusal demokratik güçler, hümaniter güçler, çevreciler, uluslararası kadın hareketi ve diğer demokratik güçlerden oluşmaktadır. Sosyalistler artık uluslararası ilişkilerde ve buna yönelik programlarında bu çok yönlü bileşenleri gözönüne almak zorundalar.

ABD tarafından oluşturulan "yeni dünya düzeni", toplumları kapitalist-emperyalist sistemin tahakkümüne almayı amaçlamaktadır. Buna karşı çıkan güçler, barışı bozduğu gerekçesiyle susturulmaktadır. Bu dönemde ABD emperyaliz-

mi, diğer emperyalist güçlerle çelişmesini tatlı sert yöntemlerle çözmektedir. Kendi yaşadıkları ekonomik bunalımın faturasını geri kalmış ve sömürge ülkelere çıkarmaktadırlar. Bugün göklere çıkarılan vahşi kapitalizmin uygulamasının sonuçları yakın geçmişte ABD’de yaşanan zenci ayaklanması ile kendini gösterdi.

Emperyalistlerin uluslararası ilişkilerde tavırlarını belirleyen kendi tekelci çıkarlarıdır. Bunun son örneği Kürdistan’da yaşanan Newroz katliamından sonra Almanya tarafından Türkiye’ye askeri ambargonun uygulanması ve kaldırılmasıdır.

Kürdistan’ın tüm parçalarındaki ulusal demokratik güçler mücadele yöntemlerini belirlerken -çok zorunlu taktiksel uygulamalar dışında- emperyalizmin yapısındaki bu temel özelliği gözardı etmemeleri gerekir. Ulusal demokratik güçler, insanlığın gelişiminin, zikzaklarla dolu olsa da, genelde ileriye ve gelişene doğru olduğunu unutmamalıdır. Stratejileri belirleyen bu olmalıdır.

Sovyetler Birliği’nin dağılması sonucu bölgemizde yeni devletler doğmuştur. Bu durum artık sınırların değişmezliğine dair eski tezleri geçersiz kılmıştır.

Emperyalistler, kendi çıkarları gereği Irak-Iran savaşı boyunca Irak rejimini destekleyip silahlandırdılar. Saldırgan Irak rejiminin Kürt halkına karşı giriştiği katliamlara seyirci kaldılar. Ancak Irak Kuveyt’i işgal edip de petrol kaynakları tehlikeye girince, yeni dünya düzeni adına “barışı sağlamak” için Saddam’a savaş açtılar. Batılı ülkelerin Saddam’ı yenilgiye uğratması ile yaratılan fiili durum, Güney Kürdistan’da ulusal demokratik güçlere yeniden toparlanma şansı verdi. Ülkemizin bu parçasında oluşturulan **Kürdistanî Cephe**, ulusal demokratik güçleri bünyesinde toplamayı başardı. Cephenin öncülüğünde düzenlenen seçimler Güney Kürdistan halkının özgürlüğü yolunda önemli bir adımdır. Güney Kürdistan’daki bu birleşik cephe, diğer parçalardaki yurtsever güçler için de olumlu bir örnek teşkil etmelidir.

Ortadoğu sorunu denilince, daha dün kadar Arap-İsrail çatışması ve Filistin sorunu akla gelirdi. Emperyalist ülkeler kendileri için hayati önem taşıyan petrol kaynaklarını denetimleri altında tutabilmek için, bölgedeki gerici rejimlere yoğun destek verdiler. Geline bugünkü aşamada, “daha istikrarlı bir Ortadoğu” için ABD ve batılı devletler elele vermiş Filistin sorununu çözmeye çalışıyorlar. Tam da bu anda, 30 milyonluk Kürt halkının ulusal de-

mokratik mücadelesi, yaşanan göç trajedisi sonucu dünya kamuoyunun gündemine girdi. Kürt halkının bu aşamaya gelen mücadelesi Ortadoğu’daki tüm hesapları alt üst etti. Emperyalistler yeni hesaplar içindedirler. Bu hesaplarda onlara en yakın olan Ankara hükümetidir. Emperyalist batı ülkelerinin bugün Kürtlere güler yüzlü olması, ulusal demokratik güçleri yanıltmamalıdır. Onlar yüzyıllardır halkları benzeri politikalarla tahakkümleri altına aldılar. Bugün yeni biçimde de olsa tahakkümcü politikalar devam etmektedir. Çekiç güç vb. oluşumlar bugün Kürt halkı için birer gereklilik ve zorunluluk da olsa, Güney Kürdistan’daki ulusal demokratik güçler bilmelidir ki, kesin başarı ve çözüm, Kürt halkının kendi özgücünde ve kurumlaşmasında (Hükümet vb.) yatmaktadır.

Halkımızın ulusal demokratik mücadelesi bugün uluslararası gündeme taşınmakla birlikte, sorunu diplomatik alanda temsil edecek ve BM gibi uluslararası kuruluşlara taşıyacak kurumlara ihtiyaç vardır. Bunu oluşturmanın ilk adımı da ulusal kongredir. Ulusal kongreye Kürdistan’ın dört parçasındaki farklı sınıf ve tabakaların temsilcisi olan örgüt, kurum ve kişilerin katılımı sağlanmalıdır.

* * *

Günümüzde de burjuvalar iktidarlarını korumak için her yonteme başvurmaktadır. Hiçbir zaman iktidarı gönüllü biçimde emekçilere devretme gibi bir niyetleri yoktur. Ama emekçiler, uzun yıllar yürüttükleri hak elde etme mücadelesi ile, birçok ülkede önemli mevziler kazanmışlar ve egemen sınıfları köşeye sıkıştırmışlardır. Bugünkü sömürü koşulları devam ettikçe, sömürüyü sona erdiren sosyalizme ulaşma mücadelesi de devam edecektir. Sosyalizme geçiş biçimi de, her ülkenin koşullarına, uluslararası duruma ve sınıfların güçlerine bağlı olarak farklı olacaktır. Bu zor yolu ve barışçıl yoldur. Her koşulda bunlardan birini mutlakaştırmanın diyalektik, bilimsel ve mantıksal izahı yoktur.

Partimizin yakın hedefi **ulusal demokratik devrimdir**. Ulusal demokratik devrimden anladığımız, sömürgeci ilişkilerin yıkılması, gerici feodal yapının dağıtılması ve bunun ardından katılımcı, demokratik bir toplumun yaratılmasıdır. Partimiz, yaratılan bu demokratik toplumdaki, nihayi hedefi olan sosyalizme geçmek için demokratik yolları kullanacaktır.

Ulusal demokratik mücadelede partimiz, politik mücadeleyi yöntem

olarak seçmiştir. Bugünde mücadelemizin ana eksenini politik mücadele oluşturmakla birlikte, oluşan yeni koşullarda, halkımızı yanlış ideolojilerden ve diğer saldırılardan koruyabilmek için, diğer yöntemleri de devreye sokacakmışız gibi hazırlanmak gerekir. Koşulların buna elverişli olduğuna inanıyoruz. Programımızda da “Şartlar Kürt halkını zorunlu ve acil bir ayaklanmaya iterse, böyle bir ayaklanma gerekli hale gelirse, partimiz bu şartlarda da halkımızın mücadelesinin başını çekmekten, ön safta yer almaktan geri kalmayacaktır,” denilmektedir.

Sömürgeci saldırıların yoğunlaştığı, Kürt-Türk çatışmasının kıskırtıldığı, ülkemizin iç savaşa sürüklenmeye çalışıldığı bu zor dönemde, programımızda belirtilen görevleri yerine getirmemiz için, hertür mücadele yöntemi ve aracını kullanmaya hazır olmalıyız.

Gelişen koşullarda geniş kesimlerin katıldığı, yasal, kitlesel bir partinin kurulması gereklidir. Geçmişte yaşanan kitlesel, yasal parti deneyimlerinde yaptığımız bazı yanlışlar, dış etkenler ve devletin müdahalesi sonucu gereken noktaya varılamamıştır.

Program değişikliğine ilişkin öneriler şunlardır:

- Programın 14. sayfasındaki “Halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine ancak devrimci bir parti öncülük edebilir” başlıklı bölümün son paragrafı programdan çıkarılmalıdır.

- Birimdeki bir arkadaşımız, ulusal cepheye katılacak güçlerde aranacak şartlar arasında yer alan, bu güçlerin anti-feodal olması ibaresinin tartışmaya alınmasını istedi.

- Uluslararası dayanışma bölümü yeniden düzenlenmelidir.

- Ulusal ekonominin inşası bölümünde yer alan 14. Madde, daha geniş bir biçimde, “çevrenin korunması” başlığı altında ayrıca düzenlenmelidir.

- Enternasyonalist görevler yeniden gözden geçirilmelidir.

- Bir arkadaşımız, “Marksizm-Leninizm” ibarelerinin diyalektik yonteme uygun olarak farklı terimlerle ifade edilmesini istedi.

Bunlara ek olarak: Ulusal demokratik mücadelemizin bu aşamasında, Kürt sorununun dünya kamuoyunun gündemine getirilmesi, tartışılması ve desteğinin sağlanması oldukça önemlidir. Partimizin bu alanda önemli çalışmalar yaptığını biliyoruz. Bundan böyle daha geniş ve atak bir politikanın izlenmesi dileğimizeyiz.

SOSYALİST TEORİ

GÜNÜN GEREKLERİNE GÖRE YENİLENMELİ

SORAN

Hareketimizin en önemli kararlarından bir tanesi son konferansta alınan kararlar ve sonuç bildirgesidir. Artık yadsınamaz bir gerçektir ki, reel sosyalist pratik tüm cazibesini yitirmiş, çekim merkezi olmaktan birhayli uzaklaşmış ve büyük bir prestij kaybına uğramıştır. Kaldığı konferansımız bu konuyu incelerken, partimizin geçmişteki kimi politikaları ve anlayışları konusunda çok dürüstçe ve içten özeleştiri de yapmıştır.

Biz sosyalizmi hep insanları mutlu yapacak en üst yaşam düzeyinin ifadesi olarak yorumladık. Doğru olan da budur. Geçmişte sosyalist ülkelere ilişkin görüşlerimiz de tümüyle iyi niyetimizin ürünü idi. Bu konuda ilgili ülkelerin yaydığı bilgilere inanmış ve halkımıza sunmuş-tuk. Bunun doğal sonucu olarak da ülkemizde adil, demokratik, sömürsüz ve sınıfsız bir toplum yaratmanın tek yolunun sosyalizm olduğu inancımızda ısrarlı davrandık. Elbet-teki sosyalist yaşam böyle olmalıdır. Ne var ki başta SSCB olmak üzere, sosyalist olarak adlandırdığımız birçok ülke, birçok uluslararası konuda yanlışlıklar yaptı. Özellikle ülkemize ilişkin olarak sosyalizme uygun düşen bir politika izlenmedi. Bu sorunla ilgili olarak hep devlet çıkarları ve diplomasi kurallarına göre politika yapıldı. Kimi zaman sosyalist ülkelerin ortadoğu politikası, halkımızın kurtuluş mücadelesinin karşısında seyretti. Kürdistan'ı aralarında paylaşan gerici, faşist ve sömürgeci ülkeler ile sosyalist diye bildiğimiz ülkeler arasındaki ikili ilişkiler, halkımız üzerindeki amansız zulüm ve baskıyı kaldırmadı, tersine azdırdı. Filistin sorunu yıllarca Kürt sorununu örtbas etti.

Tüm bunlar karşısında bizim, sosyalist ülkelerin bu türden yanlış politikalarına karşı gelmemiz gerekirken, biz adeta onlara toz kondurmayaya baktık. Bu büyük bir talih-sizlikti.

Sosyalist kamp ve SSCB'de her şeyin güllük güllüstanlık olduğuna dair açıklamalarımız bizi yanılttı. Özellikle ulusal sorun konusunda bugün yaşanan durumlar birçok insanımızda tam da düş kırıklığı yaratmıştır. Ekonominin içine girmiş olduğu sefalet, siyasal gelişmeler ve

bugünkü tablo, SSCB'de izlenmiş olan iç ve dış politikanın yanlışlığının bir ürünüdür. Kuşkusuz bu yanlışlıklar sosyalizmin özüne ilişkin yanlışlar değil, tersine uygulamadaki yanlışlardır. KP'nin sınırsız denetimi ve maddi hayatı belirleme gibi yanlışları bugünkü tabloyu ortaya çıkardı.(...)

Çekoslovakya ve Afganistan olayları bu ülkelerin içişlerine ve egemenliklerine müdahale olarak yorumlanmalıydı ve bu davranış sosyalizmin özgürlük ve egemenlik konusundaki ilkelerine büyük zararlar veriyordu. Oysaki bizim yaptığımız şey, onları haklı çıkarmak için bin dereden su taşımak oldu. İşgal işgaldir. Saddam da yapsa, ABD de yapsa, Kuveyt de işgal edilse, Afganistan da işgal edilse. Nasıl ki Kürdistan'ın işgalini sindirmemiz mümkün değilse onlara da karşı gelmemiz gerekirdi. İşgalin haklı bir nedeni, geçerli bir gerekçesi yoktur. Eğer bir sınıf kendisi için yoksa, eğer bir ulus kendisini kurtaracak öznel ve nesnel koşulları yaratamamışsa, sizin onlara rağmen onları kurtarmaya kalkmanız uzun vadede tersine döner. Enternasyonalizm bu olmasa gerek.

Diğer yandan silahlanma ve uzay harcamaları, Varşova Pakti'nin askeri harcamalarının faturası, üçüncü dünya ülkeleri ve COMECON harcamaları ağır olmuştur. İşçi sınıfından daha fazla üretim istenmiş, elde edilen değerlerin toplumun yaşam düzeyinin iyileşmesi için harcanması gerekirken dış politika anlayışından ötürü ekonomi tümüyle militarize edilmiş, çalışanlar umduğunu bulamamıştır.

70 yıllık SSCB sosyalizmi kapitalist ülkeler işçileri açısından bir cazibe yaratamamış, iyi örnek olamamıştır.

Sosyalizm teorisini değişmez saymak, sonuçta bizi ortodoksluğa ve statükoya götürür. Oysaki sosyalizm İslam dini, yada TC'deki kemalizm değil ki değişmesin. Değişen koşullar ve bilimsel-teknolojik gelişmeler karşısında klasik sosyalist anlayış gereksinmelere cevap veremezdi. İnsanlığın değişen, farklılaşan ve gelişen maddi ve manevi ihtiyaçlarına yanıt verebilecek canlı, üretken, değişebilen, kendini yenileyebilen bir ideoloji olarak sosyalizmi günün gereklerine uygun bir yapıya kavuşturmak en büyük marksistliktir.

Sosyalist politika öyküleriyle, hayallerle geliştirilemez. O, nesnel gerçekliğe somut yaklaşım ve kavrayış tarzı ile canlı kalır. Yüzyılın başlarında emperyalizm sosyalizme geçişin arafesi, can çekişen kapitalizm gibi gösterilmişti. Kapitalizm kendi mezarını kazıyordu. Bu klasik sosyalist mantık 70 yıl boyunca hiç değişmedi. Sonuçta 1900'lü yılların ilk çeyreğinde kapitalizm dünyanın birçok ülkesinde en yüksek aşamaya geldiği halde, emperyalizme dönüştüğü, yıllarca ve de hala emperyalizm olarak yaşadığı halde, sosyalizme geçişin arafesi olamadı. Çünkü kapitalizm, sistemin kendi çerçevesi içinde sorunlarına çözüm bulabilirdi. Aksine 70 yıllık SSCB bugün kapitalizme dönüşün dönüm noktasında. Bunu nasıl açıklamalı?

Görülüyor ki eski kalıplarla yeni gelişmeler açıklanamaz. Sosyalist dünya görüşü de kendisini yenilemek zorunda.

Öte yandan ABD'li işçi, ihtilal yapıp milyonlarca insanın kanı, teri ve gözyaşı pahasına sosyalizme geçmeyi, ama sefil yaşamayı neden tercih etsin ki? Hiç kimse kanlı bir bedelle kendisine sefaleti satın almak istemez. Bugün birçok kapitalist ülkedeki işçilerin durumunun SSCB'deki işçilerden daha iyi olduğu görülüyor. Tüm bunlar SSCB'de ve diğer ülkelerde yaşanan sosyalizmin çökücülüğünü yok etmiş ve prestijini sarsmıştır.

Ezilen ulusların ulusal kurtuluşu açısından da durum farklı değildir. Geçmişte SSCB'nin Kürdistan, Doğu Eritre ve Polisaryo halk kurtuluş hareketlerine ilişkin tavrı bu halkların dostluğunu ve güvenini kazanmadığı gibi, benzer durumda olan birçok ülke halkı da acımasız bir geleceğe razı olmaya itmiştir. Bugün gurur duyduğumuz Güney Kürdistan halk kurtuluş mücadelesi, dün Sovyet silahları ile katledilmiş, binlerce Kürt öldürülmüştür. Bu, adı ne olursa olsun, Kürtler açısından kabul edilir bir davranış değildir. Etopya kralı ve onu izleyenler, SSCB'nin desteği ile Eritre halkını eritme politikasını acımasızca sürdürmüşlerdir. Gericici Umman rejimi, Ürdün krallığı, Irak Baası ve öteki diktatörlükler Sovyetlerle iyi ilişkiler kurabiliyor ve halklar bu yüzdendir boyunduruk altında kalabiliyorsa, bunu kimse övemez ve kabullenemez.

Görülüyor ki bu alanlarda sosya-

lizm naylon olarak uygulanmış, bir maket olmaktan ileriye gidememiştir. İnsanlık gerçek sosyalizmi ne yazık ki pratikte tanıma şansına sahip olmamıştır. Sosyalist düşünce hayalimizi süslemekten öte bir gerçeklik olamamıştır. Bu durumun en büyük sorumluları SSCB yetkilileridir. Üçlü bileşkenin (sosyalist sistem, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketleri) emperyalizm karşısında oluşturduğu baskı gücü ve caydırıcılık, uygulamadaki SSCB sosyalizmi yüzünden domura uğramış ve giderek dağılmıştır. Bu ezilen, sömürülen, baskı altındaki milyonlarca emekçi açısından ciddi bir yenilgi, önemli bir talihsizliktir.

PARTİ PROGRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

Parti programı, günümüzde uygulama şansı olan, günün gerçeklerine uyan, ulusal demokratik devrimi ön plana çıkaran bir tarzda, gerek dil, gerek içerik bakımından, kitlelerin etkili biçimde ikna olabileceği bir yapıya kavuşturulmalı. Bunun için bir komisyon oluşturulmalı, taban örgütlerinin görüş ve önerileri doğrultusunda bir program yapılmalı ve kongrenin onayına sunulmalıdır.

Partinin adı kısaltılmalı, kendi dilimizde rahat söylenir hale getirilmeli. Parti adında Türkiye sözcüğüne gerek yoktur.

İttifaklar ve birlikler konusundaki politika yeniden gözden geçirilmeli. Günümüz koşullarında en çok gerek duyulan şey birlik, güçbirliği, cephe birliğidir. Ama ne yazık ki yakın dönem için böylesi bir birliğe ulaşmaya koşullar uygun değildir. Bu nedenle dışımızdaki güçlerle ortak yanlar öne çıkarılmalı, farklılıklar ise geri planda tutulmalı. Başkalarının düştüğü hatalardan şiddetle kaçınmalıyız. Geniş ufuklu, hoşgörülü olmalıyız. Diğer yurtsever güçlerin doğrularına sahip çıkmalı, yanlışlarını, yere ve zamana uygun düşen bir dille eleştirmeliyiz. Bu, toplumdaki saygınlığımızı artırır. Şu veya bu nedenden ötürü, başka politikaların etki alanına girmiş olan yurtsever unsurlara yönelik politikamız esnek ve hoşgörülü olmalı. Parti her alanda, ciddi ve önemli görülen tüm durumlarda politik olarak savunulmalı.

Bana göre federasyon ve ayrı devlet konusu netleştirilmelidir. Kişi olarak ben, ayrı devlet kurmanın uzak bir ihtimal olduğuna inanıyorum. Avrupa ülkelerinin hızla yeni bir düzene doğru yol aldığı, ve dünya-
da sınırların fazla öneminin kalma-

dığı böylesi bir aşamada sorunu bir daha tartışmalıyız. Federasyon tezi, bana göre Türkiye koşullarına en uygun, en mantıklı çözümdür. Çok büyük değişimler olmadığı sürece de önemini koruyacaktır.

Öte yandan, yıllardır savunduğumuz görüş ve ilkeler, bugün ciddi biçimde toplumun manevi yaşamında yer edinmiştir. Ancak bu görüşlerin bize ait olduğu ve bizim program hedeflerimiz olduğu konusunda kitleler arasında yeter çaba göstermedik. Bugün geniş halk kitleleri, esas itibarıyla bizim şematize ettiğimiz görüşler doğrultusunda yürümektedir. Ne yazık ki, adımız anılamadan politikalarımız başkaları tarafından yürütülmektedir. Elbet bu önemlidir ve başarımızın bir kanıtıdır. Bu anlamda geleceğe yönelik umutlarımız artmalı. Ancak tarihte, milyonları kontrol ettikleri halde, değişen koşullara ayak uydurup kendilerini yenilemedikleri, statükocu ve duragan kaldıkları için, kısa sürede kitlelerin desteğini yitiren ve tarihe karışan politik örgütler çok görülmüştür. Çok uzak değil, yetmiş yıllık TKP, bugün toplumun düşünce dahi anılmamaktadır. DEV-YOL gene öyle. Bu iki hareket de geçmişte yüzbinleri kontrol ediyordu. Kürdistan'da da bugünkü durumun sürekli olacağını sanamak gerekir. Sabırla ve inanca, halkın soylu davasını başarıya götürmek için çalışmalıyız.

Barış, demokrasi, eşitlik ve özgürlük mücadelesini, sürecin doğasına uygun olarak, tüm olanaklar ve yöntemleri denemeli, meşru zeminlerde özellikle kitlesel tepkileri harekete geçirmeli ve örgütleyebilmeliyiz. Bu anlamda koyu milliyetçi bir yol izlemek, ya da esas politiklardan uzaklaşarak milliyetçi zemini zorlamak çok yarar getirmez. Hala kitlelerin büyük çoğunluğunda demokratik ve eşit koşullara dayalı, gönüllülük temelinde birlikte yaşama istemi ön plandadır. Yerine göre tüm değerlerimize sahip çıkabilmeli, ama gerçek kurtuluş sosyalizmde olduğuna dair, uzun erimli programımızı da tümünden yok saymamalıyız.

Silahlı mücadele konusunda görüşlerimizi netleştirmeliyiz. Yüzbinlerce insan kan, gözyaşı ve baruttan usanmışken benzer vaatlerle kurtuluş vadetmek kitleleri çok etkilemez. Kişi olarak ben, gelinen noktada, bugün artık kurtuluşun zengin olanaklara sahip olduğunu düşünüyorum. Kurtuluş mücadelesi tek yola indirgenemez ve tek yol mutlaklaştırılmaz. Ayrıca günümüzde silahlı yöntem çok büyük tahribatlara yol açıyor. Eğer özgürlüğün bedeli kan ise halkımız bu bedeli yüzyıllardır fazlasıyla ödemiştir. Elbette pazar-

lık masasına oturabilmek için hayatın her alanında kurumlaşabilmeli ve gücümüzü pratikte kanıtlamalıyız. Silahın da pazarlıkta caydırıcı bir unsur olduğu kabul edilir. Ancak çok etkili ve yararlı bir unsur olduğu abartılmamalıdır. Değişim çağını yaşıyoruz ve Kürt bilinci de hızlı bir değişim içindedir. Barışçıl mücadeleye daha bir ağırlık verilirse kitlelerden büyük destek ve güven görülecektir. Program tüm bunları göz önünde tutmalı ve ona uygun bir yapıya getirilmelidir.

Parti kendisinin dışında da sosyalist ve yurtseverlerin olduğunu kabullenmeli, katı ve tek öncülük iddialarını bırakmalı, partiye üyelik koşulları hafifletilmeli ve yurtseverlere kapılar açık tutulmalıdır.

* * *

Kürdistan'ı aralarında bölüşmüş olan sömürgeci devletlerin vahşi, çağdışı ve gaddar oldukları tartışılmaz bir gerçektir. Bunların demokratik yaşam gelenekleri yoktur. Onlar halkımızı ezmeyle, aslında kendi halklarına da en büyük kötülüğü yapmaktadırlar. Yanyana yaşadığımız bu halklarla daha sıkı ilişkiler kuralmalıyız. (...)

TC'nin demokratikleşme yönünde atacağı adımları açıktan desteklemeli, alternatif demokratik programlarla tartışma yaratmalı ve kitlelere yol göstermeliyiz.

Güney Kürdistan'daki yönetime en içten ve sıcak dayanışma ve destek göstermeliyiz.

* * *

Yurt dışındaki çalışmalarımız bugüne dek çok yararlı olmuştur. Başta Genel Sekreterimiz ve MK üyesi yoldaşlar olmak üzere, tüm partili yoldaşlar üstün bir performans göstermiş, halkımızın ulusal demokratik mücadelesinin çıkarları doğrultusunda yurt dışında sayısız değerler kazanmış ve halkımızın onuru ve geleceğine ilişkin olarak değerli çalışmalar yapmışlardır. Bu onur duyulacak bir durumdur.

Ancak ülke topraklarında yoğunlaşmak zorunlu ve gereklidir. Ülkedeki mücadelenin yükseltilmesi ayrı bir öneme sahiptir. Bu nedenle, ülkeye dönebilen tüm yoldaşların dönmesinde yarar vardır.

Profesyonel çalışmaya ağırlık verilmelidir.

Merkez yayın organımız bir tartışma platformu olarak yayın hayatını sürdürmeli.

İletişim ağı güçlendirilmeli, her parti militanının gerekli gördüğü anda Genel Sekretere ve MK'ya ulaşması sağlanmalıdır. (...)

KAPİTALİZM ER-GEÇ YERİNİ SOSYALİZME BIRAKACAK

POLAT

Sovyetler'in dağılmasıyla birlikte, sosyalist sistemin çökmesi, komünist partisinin kendini yenileyememesi, ülkede ve dünyada olup bitenlere çözüm bulamaması, bana göre sosyalizmin bittiğini göstermez. Çöken yada biten, komünist partinin kendisidir. Dünya var oldukça, emek sermaye çelişkisi olduğu sürece, sömürü ve baskı olduğu sürece sosyalizm de kitlelere ışık olacaktır. Tüm hak ve özgürlüklerin elde edilmesi, onu insanlığın yararına sunulması, bilimsel sosyalizmin dünya görüşü ile mümkündür.

Partimiz ezilen, horlanan, tüm insanı değerleri elinden alınmış bir halkın partisi olduğuna göre; ilke, düşünce ve hedeflerini sosyalist ahlak değerleri üzerine inşa etmesi daha doğru olur.

Önümüzdeki devrim ulusal demokratik devrimdir. Parti kadralarını sosyalist bilinçle yetiştirip, bilinclendirmedikçe, halkımız kurtuluşunu sağlasa bile, sınıfsal mücadelede de küçük burjuvazi, feodal ağa ve kapitalizmin bataklığına saplanır, halkımıza öncülük yapma görevimizi onlara vermiş oluruz. Biliyoruz ki özel mülkiyet hırsı insanları oldukça olumsuzluğa götürür. Bugün bile pratikte görünen, emek gücünden başka özel mülkü olmayan kesim en kararlı ve inançlı kesimdir. Canı pahasına da olsa mücadeleyi omuzlayandır. Küçük burjuvazi, mülkiyet sahibi ve buna benzer kesimler, bu kararlılığı gösteremiyorlar. Yurtsever olsalar bile, gerekli olan özveri gösteremiyorlar.

Bundan böyle partimiz ulusal demokratik devrimden yola çıkarak, emekçi kesim içerisinde iyi örgütlenip, sosyalizmin ilke ve düşüncesinden sapmadan, gerçek kurtuluşun sosyalizmle olacağı bilinmelidir. Kapitalizm bugün alternatifsiz değildir. Er veya geç yerini sosyalizme bırakacaktır. Çünkü; toplumları incelediğimizde gidiş bu doğrultudadır.

Bir partinin gelişmesi, ulusal ve sınıfsal mücadeleyi omuzlayıp götürülmesi iyi bir parti programı ile mümkündür. Program ulusal meseleyi, sınıfsal meseleyi; dünyaya bakış açısını çok açık ve net saptamak durumundadır. Ciddi anlamda kad-

rolar ona güven duymalı ki inançlı ve kararlılıkla yerini alsın, mücadele edebilsin.

Partimizin yılmadan, yorulmadan mücadele edecek kadrolara ihtiyacı vardır. Partinin gelişmesine ayak uyduramayanları da değiştirmek gerekir.

Yurt dışındaki çalışmaları olumlu görmekle birlikte, daha çok şey de

yapılabilirdi. İdeolojik ve politik olarak çok önemli kadrolara sahip olduğumuz gibi, diğer alanlarda da varız diyebilmeliyiz. Geçmişte hiç hak etmedikleri halde ülkeden ayrılanlar, gittiği gibi, bugün de dönmeliler. Çünkü yetişmiş kadrolara ihtiyaç vardır, mücadelenin gerçek alanı da ülkemiz olmalıdır.

Parti programında, sosyalizme bağlı kalmak koşuluyla eskiyen, geçerliliğini yitiren kavramalar özü korunmak şartıyla gözden geçirilmeli. Sosyalist sistem gibi terimlerin değiştirilmesinden yanayım.

ŞİDDET YERİNİ HOŞGÖRÜYE BIRAKIYOR

ÇAVREŞ- 4-M-2

Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalist sistemin çöküşünün nedenlerini sosyalizmde aramak bence oldukça yanlıştır. Ve hele bunları son üç yıla sığdırmak, -Gorbaçov'un glasnost politikasına bağlamak, sorunu çok basite indirmek olur. Daha önce Sovyetler Birliği'nde olup bitenleri ve eleştirileri değerlendirmeden her şeyi ile bilimsel sosyalizme uygun olduğunu kabul ettiğimiz gibi.

Sosyalist sistemin çöküşünün nedenlerini belirtmek için, çok uzun bir araştırma yapmak gerekir. Bununla birlikte her devrimcinin kolaylıkla sıralayabileceği şu nedenler de var.

1- Komünist partisinin "demokratik merkezîyetçilik" ilkesinin merkezîyetçilik yönünün ağır basması, demokratik yönünün askıya alınması.

2- Devrimin geri bir ülkede gerçekleşmesi; yeter ekonomik, teknolojik birikimin ve burjuva demokrasisi deneyinin olmaması.

3- Çok hantal bir bürokrasinin doğmasına göz yumulması.

4- Üretimde rekabetin olmaması.

5- Köylünün elindeki küçük mülkiyetin köylüden alınmasıyla, köylülüğün üretimdeki üretkenliğinin düşmesi ve onun işçi sınıfına yük haline gelmesi.

Sosyalizme lanet okumakla, toplumların gelişim seyrini değiştirmenin imkanı yoktur. Kapitalizmin

alternatifi daima sosyalizmdir. Ve zafer sosyalizmin olacaktır.

Çelişkilerle birlikte devrimci düşünce ve mücadele varolacaktır. Değişen dünya koşullarına uygun olarak mücadele biçimleri de değişkenlik gösterecektir. Çünkü, toplumların teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişim seviyeleri mücadele biçimlerini de etkilemektedir. Doğal olarak şiddet yerini barışa ve hoşgörüye bırakmaktadır. Bu gelişmelere bağlı olarak, bölgemizdeki mücadele biçimi de dünya koşullarına paralel bir seyir izleyecektir. Irak Kürdistanı'nda kurulmakta olan Kürt devleti, değişen dünya koşullarına uygun mücadele ile dünya demokratik barışsever güçlerinin dayatması sonucudur.

Sorunlarımıza çözüm bulmak onları doğru biçimde saptamaya bağlıdır.. Kürdistan'ın diğer parçalarının ulusal demokratik hareketler de; Güney Kürdistan Cephesi'ni örnek alarak, değişik sınıf, katman ve kişileri kapsayan geniş cepheyi oluşturmalıdırlar. Bunun ardından, uluslararası arenada (BM, AGİK, v.b.) istenen temsil gücünün sağlanması için (tüm parçalarda) biran önce ulusal kongrenin toplanması sağlanmalıdır.

Türkiye devrimci, demokratik güçleri ile birlikte legal bir kitle partisinin kurulması ve kitlesel eylemlere sonuca ulaşmak için çaba sarfedilmelidir.

KENDİ KÜLLERİMİZDEN KENDİMİZİ YENİDEN YARATACAĞIZ

4-A-4

Sosyalist sistemin günümüzde içine düştüğü durumu Gorbaçov ve ekibinin yanlış uygulamalarının sonucu saymak, her şeyi birkaç kişinin art niyetine bağlayarak açıklamaya çalışmak (ki çoğunlukla sol bunu yapıyor) çocukça bir davranış olur. Bugünkü durumun nedenlerini geçmişte aramak gerekir. 1917 devrimi ve sonrasında iyice tahlil edip objektif bir şekilde süzgeçten geçirmeli. Özellikle Lenin'den sonra uygulamalar üzerinde durmalı. Bunu yaparken, SBKP'yi bir günah keçisi olarak görüp saldırmak büyük hata olacaktır. Dünyada ilk kez görülen böylesi bir uygulamada hatalar, yanlışlar olması doğaldır. Sosyalizmde ilk deney başarısız olmuştur. Bu, sosyalizm için mücadelede havlu atmanın bir gereği değildir. Sovyet sisteminin çöküşünde en önemli faktörler Riya Azadi'nin 1. sayısında belirtilen farklı düşüncelerin bileşkesidir. Ana hatlarıyla belirtmek gerekirse:

a- Bürokratik yapılanma.

b- Karar mekanizmasının Sovyetler'den alınıp Parti Merkez Komitesi'ne verilmesi.

c- Artı değer halkın refah düzeyinin yükseltilmesi için değil de, silahlanma vb. alanlara harcanması.

d- Milli gelirin enternasyonal dayanışma adı altında diğer asalak devlet ve partilere aktarılması.

e- İdeolojisinin bir dogma olarak alınması. Günün koşullarına göre yeni politikaların oluşturulmaması.

Bu nedenler daha da çoğaltılabilir. Diğer yandan, Sovyet deneyimi dünya sosyalist hareketine çok önemli bir miras bırakmıştır. Sosyalist hareket bunu gözönüne alarak ilerlerdeki mücadelesinde aynı hatalara düşmemek için gerekli dersleri çıkarmalıdır. Sovyet sisteminin bitmesi, sosyalist düşüncenin bitmesi olarak yorumlanamaz. İnsanlığın baskısız sömürürüz bir dünyaya olan istemi hiçbir zaman son bulmaz. Dünya sosyalist hareketi her ne kadar prestij yitirmişse de kuşku yoktur ki kısa bir sürede yeniden ayağa kalkarak şanlı yürüyüşüne devam edecektir. Umutsuzluğa ve karamsarlığa kapılmanın anlamı yoktur. Kendi küllerimizden kendimizi yeniden yaratacağız.

Günümüzde uygulanabilirlik ala-

nı olmayan ittifaklar sorunu ve sosyalist sistemle ilgili bölümler parti programından çıkarılmalı. Günümüze uygun yorumlar getirilmeli.

Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, sosyalist dünya görüşünü rehber edinmiş bir parti öncülüğünde yapıldığı zaman gerçek anlamda kurtuluş sağlanabilir. Aksi taktirde yalnızca sınırları belirlenmiş bir ülkede sömürü ve baskı nitelik değiştirerek devam edecektir. UKM, anti-emperyalist olmak zorundadır. Devrimci parti, aynı zamanda emperyalistler arasındaki çelişkilerden yararlanma ustalığını gösterebilmelidir. Anti-emperyalistlik ve solculuk adına tüm olumlu gelişmeler ve değişimler karşısında aptalca bir karşı çıkış yöntemi benimsememelidir. Parti kendisine uluslararası arenada meşruiyet kazandıracak ilişkiler ve eylem türleri geliştirmelidir. Kürt ulusal hareketinin meşru bir zeminde gelişen haklı bir dava olduğu benimsenmelidir. Kürtlerin uluslararası kuruluşlarda temsil edilmesi için yöntemler geliştirilmelidir. Güney Kürdistan Parlamentosu'nun (içinde taşıdığı

olumsuzluklara rağmen) resmi düzeyde tanınması için çaba harcanmalıdır. Kürt halkının çıkarlarının bir bütün olduğu anlayışı iyice kavranmalı. Diğer parçalardaki olumlu gelişmeler büyük bir kararlılıkla desteklenmelidir.

Bir partinin gelişmesi ve programının uygulanabilmesi ancak geniş bir taraftar bulmasıyla mümkün olur. Bunun için yurt dışı çalışmalarıyla birlikte, yurt içi mücadele yükseltilmelidir. Çeşitli nedenlerle dışarı çıkan kadro ve sempatanların zorunlu olarak dışarda kalması gerekenler (ya da dönüş koşulları bulunmayanlar) dışındakilerin derhal yurda dönmesi gerekmektedir.

Partinin en büyük eksiği, yeterli kadrosunun bulunmaması gerçeğidir. Hızla kadro yetiştirme çalışmalarına başlanmalıdır. Değişik konularda uzman insanlar yetiştirilmelidir. Parti çalışmalarının kitlelere ulaşmasını engelleyen basın ambargosu uygun yol ve yöntemler bularak aşılmalıdır. Parti kendi tabanına kan verecek, onu besleyecek bir yayın organı çıkarmalı ve bunda da gecikmemelidir.

ZAFER SOSYALİZMİN OLACAK

8-1D

Son birkaç yılda akıl almaz bir hızla çözümlenip dağılan sosyalist sistem ve sonrası meydana gelen milliyetçilik akımları, iç çatışmalar ve sosyalist sistemde yaşayan insanların sergilediği ahlaki çöküntü, yozlaşma, biz sosyalizme inananlara şamar üstüne şamar vurdu. Elbette ki bu başdöndürücü olumsuz gelişmeler kitleler üzerinde umutsuzluk rüzgarları estiriyor. Bu umutsuzluğun geniş devrimci yığınları da etkilediğini görüyoruz. Ancak gün umutsuzluk günü değil. Yaşanmış deneyimlerden dersler çıkararak, dogmalara sapmadan, sosyalizmi teorik bakımdan yanileyip yaşatmalı ve daha ileri mevzilere götürmeli. Başarısızlıkla sonuçlanan sosyalizm deneyine bakarak "bitti, iflas etti" demek, tarihi bilmeyenlerin, toplumsal gelişmenin inişli-çıkışlı evrelerle gerçekleştiğini kavramayanların işidir. Bize düşen, geçmiş dönemi sağ-

lıklı biçimde tahlil edip geleceğe yönelik olarak sosyalizmin yapı taşlarını şimdiden döşemeye başlamak.

Geçmişini değerlendirirken, sosyalist deneyimin insanlığa kazandırdıklarını, başarılarını gözardı edemeyiz. Bu konuda sonuç olarak söyleyeceğim şudur: Sosyalizm idealleri ölmedi. Bunlar insanlığın biricik idealleridir. Sonuçta zaferin sosyalizmin olacağından kuşku olmasın. Daha demokratik bir sosyalizmin çok partili bir yapıyla gerçekleşeceği görüşünü benimsiyorum.

Bugün ülkemizin içinde bulunduğu koşullar nedeniyle, ulusal mücadele her alanda öncelik arz etmektedir. Diğer arkadaşların yazılarında bu önceliği bulamadım. Bence kitleler sosyalizmin sloganlarından çok ulusal sloganlardan etkilenmektedir.

Şu gerçeği kabul etmek gereki-

(Devamı 19. sayfada)

KÜRT HALKININ KURTULUŞU KENDİ ÖZGÜCÜ İLE OLACAKTIR

4-B

Gorbaçov'la başlayan değişim politikası belki gereklidir. Ama sosyalizmin gelişmesine, toplumun demokratikleşmesine yol açmadı. Yılların birikmiş sorunları ve sosyalist ülkeleri kuşatan güçlü kapitalist sistem toplumda hızlı çöküntüye yol açtı.

Gorbaçov reformları, görüntü olarak sosyalist ülkeleri kurtarmaya yönelik görülürken; seçilen hedefler, hedeflerin işçi sınıfının örgütlü güçleriyle programlı bir biçimde yürütülmesi ve çoğu zaman kapitalist anlayışları kapsaması sosyalist ülkelerin kapitalizme dönüşüne yol açtı.

Kapitalizme yönelen sosyalist devletler ve uluslar, kaçınılmaz olarak kapitalizmin ürünü olan bireyciliği, ulusal bencilliği körüklediler.

Bunun sonucu olarak sosyalist sistem yıkıldı. Bugün, artık dünya devrimci bileşenlerinden saydığımız sosyalist sistem yoktur.

1917 ekim devrimi ile kurulan SSCB, dünya işçi sınıfına ve ezilen halklarına sömürüyü yok etme yolunda yeni ufuklar açmıştır.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra sosyalizme geçme yönünde adım atan ülkelerin oluşması ile yeni dünyada güçlü bir sosyalist kamp oluştu. Bu sosyalist kamp, kapitalist ülkelerde işçi sınıfına ve ezilen halkların kurtuluş mücadelesine büyük moral ve maddi destekler verdi.

Dünyada böylesine önemli değişim ve gelişmeler sağlayan ülkelerdeki reel sosyalizmin bugün yaşadığı bunalım ve önemli ölçüde geriye dönüşün nedenlerini irdelemek ve bu irdelemelerin sonucundan dersler çıkarmak gereklidir. Bu değerlendirmeleri de materyalist-diyalektik yöntemle uygun olarak, tarihi süreci, teorisi ve pratiği ile bir bütün olarak ele almak gerekir.

Marks, idealist diyalektik karşı kendi yöntemi olan materyalist diyalektik koydu. Çünkü doğadaki ve doğa bilimlerindeki tüm gelişmeler ve toplumların tarihsel gelişimi bu yöntemi doğrulamıştır.

Dünya işçi sınıfı hareketi, Marks ve Engels'ten itibaren kapitalist düzene karşı çetin mücadeleler verdi.

Kapitalizme karşı verilen bu mücadeleler tüm olumsuz ve zor koşullara rağmen, Lenin'in öncülüğünde, emperyalizmin zayıf halkası Rusya'da 1917 Ekim devrimi ile başarıya ulaştı. Bu da sosyalizmin bir ütopya olmayıp gerçekleşebileceğini kanıtladı.

Ekim devriminden sonra kurulan SSCB, prekapitalist ilişkilerin dahi mevcut olduğu Rusya'da önemli atılımlar yaptı. Halklar hapishanesi olan Rusya'yı halkların oluşturduğu cumhuriyetlere dönüştürdü. Burjuva ideologlarının birkaç yıl ömür biçtiği SSCB, çok kısa zaman sürecinde, hiç kimsenin hayal bile edemeyeceği üretimler, ağır sanayi gelişmesi, sosyalizasyon ve büyük kalkınma hamleleri (yüzde 30'lara varan büyüme hızları) gerçekleştirdi.

Böylesine başarılar yaşayan 70 yıllık reel sosyalizmin, bugün için yaşadıklarının nedenlerinden bazıları şöyle sıralayabiliriz:

1- Sosyalist devrimin geri bir ülkede gerçekleşmesi. (Rusya)

2- İlk sosyalist devletin kurulduğu andan itibaren mevcut olan emperyalist kuşatma.

3- 2. Dünya Savaşı ile yıkıma uğratılan ve milyonlarca insan kaybı veren ülkenin yeniden inşası.

4- Ulusal kurtuluş savaşı veren ülkelere yapılan yardımlar.

5- Emperyalizmin dayattığı silahlanma yarışının getirdiği yük.

6- Teknolojik atılımın yapılamaması. Bunun sonucu dünyada rekabet gücünün kalmayışı.

7- Aşırı merkezizetçilik ve bunun sonucu ihtiyaç duyduğu ürünün yeterince üretilmemesi.

8- Parti ve devletin bütünleşmesi sonucu sovyetlerin işlevsizleşmesi. Bu nedenle toplumda katılımcılık ve demokrasinin sağlanmaması.

9- Parti için demokrasinin, eleştiri ve özelleştirme mekanizmasının işletilmemesi. Buna karşın merkezizetçiliğin (liderin çevresi) öne çıkarılması.

10- Diğer sosyalist ülkelerin, SSCB'ye oluşturdukları kambur.

11- Parti üyelerine devrim sonrası sağlanan ayrıcalıklar nedeniyle parti saflarına çıkarıcı ve faydacı unsurların katılmasına yol açıldı. Bu da parti örgütünü hantallaştırdı, bürok-

ratizme yol açtı.

12- Kuruluş sırasında zorla yapılan kollektifleştirmeler köylülüğün sosyalizmin inşasına katılımını yetersiz kıldı.

Bütün bu nedenler parti, devlet ve sovyetlerle halkın arasına mesafe girmesine yol açtı. Bu nedenlerle reel sosyalizm bugünkü bunalım noktasına geldi.

Sosyalistler, reel sosyalizmin yaşadığı bu bunalımı tüm yönleri ile irdelemek ve dersler çıkarmak zorundadırlar. Bugün yaşadığımız bu olumsuz sonuçlara bakıp, sosyalizmi tümünden reddetmek, diyalektik materyalist mantığa sığmaz.

Sosyalizm, sömürücü kapitalist topluma alternatif olarak sömürsüz bir toplum yaratmak için savunuldu.

Bizler ve bizden önceki sosyalistler, sosyalizmi reel sosyalizmin başarılarına bakıp savunmadık. Sosyalist ideali, ileriye gitmeyi istediğimiz, gelişenden yana olduğumuz için savunduk. Kapitalizm ve sömürü varoldukça, onun alternatifi olan sosyalizm ve sosyalizm mücadelesi de devam edecektir.

Sosyalist devrim günümüzde geçmişte belirtilen diyalektik yöntemlerle olacaktır. Sosyalist devrimin oluş biçimleri uluslararası koşullara, ülkelerin özne koşullarına, bulunulan bölgenin durumuna ve sınıflararası güç dengelerine göre farklı yöntemlerle olacaktır. Bu zor yöntemi ve barışçıl yöntemdir. Bugün sosyalizme geçiş yolu olarak tespit ettiğimiz zor ve barışçıl yolların birini mutlaklaştırmak metafizik ve dogmatik yöntemdir. Diyalektik materyalist yöntem çok seçeneklidir.

SSCB'nin dağılması ve sosyalist ülkelerdeki geri dönüş sonucu devrimci bileşenin sosyalist sistem ayağı çökmüştür. Bu devrimci demokrat bileşenleri değiştirmiştir.

Sosyalist ülkelerin yıkıldığı, reel sosyalizmin çöktüğü bu dönemde, kısa süreli de olsa sosyalizm önemli oranda prestij yitirmiştir. Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleri de büyük dalgalanış ve gerilemeler yaşamaktadır. Dünyada bu dönemde insan hakları, barış, demokrasi, çevre ile ilgili istemler öne çıkmıştır. Dünyanın tek kutuplu hale geldiği şimdiki durumda emperyalistler

önemli oranda istediği gibi yön vermekle birlikte, oluşan insani demokrat kamuoyu, onları, yer yer frenlemekte ve istemeseler de insani bazı adımlar atmak zorunda kalmaktalar.

İşçi sınıfı saflarında yaşanan derin bunalımlarla birlikte, emperyalist ülkeler içten içe önemli bunalımlar yaşamaktadırlar. Emperyalistlerin yaşadığı bu bunalımın patlamaya dönüşmesi kaçınılmazdır. Bu sistemin doğasıdır. Bunun sonucu sosyalizmin yeniden doğuşudur. Tarih, ileriden ve gelişenden yanadır. Gelişen işçi sınıfıdır.

Bugünkü koşullarda ileri bileşenin unsurları değişmiştir. Bunlar; işçi sınıfı hareketleri, ulusal demokratik güçler, insan hakları savunucuları, çevreciler, uluslararası kadın hareketleri ve diğer demokrasi güçleridir.

SSCB'nin dağılması yeni devletlerin doğmasına yol açmıştır.

Tek kutuplu hale gelen bugünkü dünyamızda, nükleer savaş tehlikesi azalmış, bölgesel sorunlar uluslararası forumlarda çözümler haline gelmiştir.

Emperyalistler, artık kendi çıkarları tehlikeye girdiği anda uluslararası kurumları da arkalarına alarak sorunlara müdahale etmektedirler.

İran-İrak savaşı boyunca, Irak'ı silahlandırıp, palazlandıran emperyalist ülkeler, Irak'ın Kuveyt'i işgali ile petrol kaynakları tehlikeye girince "dünya barışı ve insan hakları" adına topyekün savaş ilan ettiler. Oysa, Kürt halkına karşı Halepçeler yaratarak soykırımlar yapan Saddam'a karşı aynı çevreler sessiz kalmışlardı.

SSCB'nin dağılması ile yeni devletlerin oluşması, artık "sınırların değişmezliği" ilkesini geçersiz kılmıştır.

Dünyanın tek taraflı yeni yöneticileri, kendilerini bölgesel sorunların çözümünü konusunda da sorumlu hissetmektedirler. Bu nedenle, Ortadoğu'da Filistin sorununu çözmek için gerekli adımları atmaya başladılar.

Tam bu noktada yıllardır mücadele eden Kürt halkı, sesini duyurarak tüm oyunları altüst etti. Güney Kürdistan'da yaşanan göç trajedisi ile Kürtler, uluslararası kamuoyunun gündemine girdiler. Emperyalistler de, dünya kamuoyunun tepkisi ile Saddam'a müdahale etmek zorunda kaldılar. Bugünkü, Çekiç Güç'ü bölgeye yerleştirmek zorunda kaldılar.

Çekiç Güç, Kürt halkı için bugün bir zorunluluk ve gerekliliktir. Kürt halkından yana olanlar, şartların dayattığı bu olguya ister kendi grupsal çıkarları, ister klasik anti-emperyalist

teoriler adına karşı çıkamazlar.

Ama, Kürdistan ulusal demokratik güçleri, bilmelidirler ki, Kürt halkının gerçek özgürlüğü kendi öz gücü ile yarattığı özgür bir vatanda mümkün olacaktır.

Bu nedenle, ulusal demokratik güçler, uzun vadede Kürt halkının kendi kurum ve kuruluşlarını yaratması ile gerçek kurtuluşa ulaşacağını bilmelidirler. Hazırlıklarını da bu doğrultuda yapmalıdırlar.

Kürt halkı, dünya demokrasi güçleri ile sıkı bir dayanışma içinde olmalıdır. Uzun vadede sömürgecileri sürekli destekleyen emperyalist güçlere karşı uyanık olmalıdırlar.

Kürdistan'ın diğer parçalarındaki değişik sınıf ve katmanların temsilcileri, Güney Kürdistan Cephesi'ni örnek almalıdırlar. Bu cephe biçimi diğer parçalarda da bir an önce hayata geçirilmelidir. Çünkü Kürt halkının özgürleşmesi yurtsever güçlerin birliği ile mümkündür.

Kürdistan'ın değişik parçalardaki örgütler arasında dayanışma, iletişim ve koordinasyonun sağlanması ve de Kürt halkının, uluslararası platformlarda sağlıklı bir biçimde temsil edilmesi için, her parçadaki değişik sınıf ve katmanların temsil edildiği ulusal kongrenin toplanmasına çaba sarf edilmelidir.

Programa yönelik önerilerimiz şunlardır:

1- Programın 14. sayfasındaki "Halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine ancak devrimci bir parti öncülük edebilir." başlığı günün koşullarına göre düzeltilmeli ve "işçi sınıfı partisinin de içinde yer alacağı devrimci-demokrat bir önderlik devrimi yapabilir" ibaresi yer almalıdır.

2- Programın 22. sayfasındaki "uluslararası dayanışma" başlıklı bölüm sosyalist sistemin yıkılışı göz önüne alınarak, yeniden düzenlenmelidir.

3- Programın 33. sayfasındaki enternasyonalist görevler başlıklı bölümde yer alan "dünya devrimci hareketinin temel ve belirleyici" gücü sayan bölümü sosyalist sistemin yıkılışı göz önüne alınarak yeniden düzenlenmeli.

Partimizin yurt dışı çalışmaları halkımızın ulusal demokratik mücadelesine önemli katkılar sağlamıştır. Özellikle, son dönemlerde Burkay Yoldaş'ın çeşitli ülkeler ve çeşitli düzeylerdeki temasları, son derece yararlı olmuştur.

Ancak, 12 Eylül dönemi ve sonrasında kadroların yurt dışına keyfi ve bireysel çıkışları harekete önemli zararlar vermiştir. Hareket böylesine çıkış yapanlara karşı gerekli önlem-

leri almamış, aksine ödüllendirmiş gibi görevler de vermiştir. Dönüşlerin de bireysel kararlara bırakılması, hepsinin yurt dışına yerleşmesine yol açmıştır.

Bir arkadaşımız ayrıca aşağıdaki düşüncelerin vurgulanmasını istemiştir:

Kürdistan'da ulusal demokratik devrim sonrası sosyalizme geçişin yalnızca barışçıl ve demokratik yollardan olacağını mutlaklaştırmak yanlıştır. Diğer geçiş biçimlerini reddetmek temel Marksist yöntemdir.

Partimizin 2. Yurt Dışı Konferans bildirisinde yer alan "ülkemizde sosyalizme geçiş tümüyle barışçıl ve demokratik yollarla olacaktır" şeklindeki belirleme, bence, Marksist yöntemden bir sapmadır. Sonuç bildirgesinde yer alan bu paragraf, "o günün koşullarında, dünyadaki ve Kürdistan'daki nesnelige uygun barışçıl ya da zorla, silahlı ya da genel bir halk ayaklanmasıyla olacaktır." şeklinde vurgulanmasını öneriyorum.

Partimiz saflarında Kürdistan'daki devrim aşamasının ulusal demokratik karakterli olması gerçeğinden hareketle, parti üyeliğine alınan kişilerde "işçi sınıfı dünya görüşünü benimsemiş olmak" şartını kaldırmak düşüncesi ağır basmaktadır.

Bu da sınıf partisi yerine, kitle partisi tezini gündeme getirmektedir.

Daha önce Hekkarî'nin dağılmasından sonra, bazı Kürt siyasi hareketlerinin "herkes kendini feshetmeli ve bir konferans toplanarak, yeniden bir parti inşa edilmelidir." düşüncesine karşı bizim cevabımız, "armutlarla elmaların birarada toplanamayacağı" şeklinde olmuştur. Hatta bir çevreye; "madem amacınız bir kitle partisi kurmak idiyseniz, neden eski kitle partinizden ayrılıp sınıf partisi kurmaya çalıştınız? Bugün de onu dağıtıp, yeniden kitle partisi kurmaya çalışıyorsunuz?" diye karşı çıkmıştık.

Kürdistan'daki devrimin karakterinin ulusal demokratik olması, ille de bir kitle partisini zorunluluk haline getirmez. Bizim, sosyalizmi rehber edinen işçi sınıfı partisi olmamız da, halkımızın ulusal demokratik istemleri ile çelişmez. Çünkü biz, ulusal demokratik devrimi, işçi sınıfı da dahil olmak kaydıyla, yoksul köylülük, küçük ve orta burjuvazi ile diğer sınıf ve katmanların ortak hedefi sayıyoruz. Cephe çağrımız da bu manlığa uygundur.

Öyleyse, cephe içerisinde yer alacak kişi ve gruplardan, işçi sınıfı dünya görüşünü benimsemiş olmak
(Devamı 16. sayfada)

ULUSAL DEMOKRATİK MÜCADELE ÖNE ÇIKARILMALI

4-A-1

Reel sosyalizm, olumlu ve olumsuz yanlarıyla belli tarihsel koşulların bir ürünüydü. Yanlış uygulamalar, kişilerin tutumu, ulusal ve uluslararası tutumlar başarısızlığın nedenleridir.

Sosyalizmin bu deneyimi başarıyla sonuçlandı. Sosyalist hareket genel olarak güç ve prestij kaybetti. Şimdi günümüz koşullarına göre yeni politikalar belirlemek gerekir.

İnsanlığın, gelecekte gerçek anlamda özgür, demokratik, eşitlikçi, haksızlığın, baskının, sömürünün, şiddetin olmadığı uygar insana yaraşır bir toplum yaratacağına kuşumuz yoktur. Bu nedenle bugün sosyalizmin gerileyişi geçicidir.

İki başlılığın ortadan kalktığı bir dünyada; insan hakları, demokratik hak ve özgürlükler insanlık bilincinde yer almaya başladı. Ulusların özgür seçimine dayanmayan ve adil olmayan sınırların değişmesi ve bu anlamda sınırların kutsallığını yitirmesi, bu gelişmelerin olumlu sonuçları arasındadır. Kürt halkını ve Kürdistan'ı da olumlu biçimde etkileyecektir. Ulusların kendi kaderlerini özgürce belirleme hakları güç kazanacaktır.

Yeni durumda ortaya çıkan başka etmenler de tersi yönde etkiler yapacaktır. Türkiye, Sovyetler'in dağılmasından yararlanıp "Türki Cumhuriyetlere" yönelik bir yayılma politikası başlatmıştır. "Turan" düşümleri gerçekleştirilmek isteniyor. İran da, Kafkaslar ve Orta Asya'da İslami rejim yaratmaya çalışıyor. Batılılar ise kendi çıkarlarını hayata geçirmek için Türkiye'ye yeniden bir köprü başı rolü veriyorlar. Bu da Türkiye'ye uluslararası bir destek sağlar.

Türkiye'nin "Turan" düşümlerini gerçekleştirebilmesi için, içerde kendine bir çekidüzen vermesi zorunludur. Başında Kürt belası bulunan Türkiye, bunu başaramaz. Kürt sorununu demokratik ve adil çözmek zorundadır.

İran İslam hareketini, Kürdistan için ilk adım ulusal kurtuluş olduğu için tehlike olarak düşünmemek gerekir. İran Azerbaycanı ile diğer Azerbaycan'ın birleşmesi durumunda; İran Kürdistanı halkımızın mücadelesinin daha rahat bir ortama geçmesini sağlayabilir.

Son yıllarda Kürt sorununun giderek tartışma gündemine girmesi, Körfez savaşından sonra oluşan Kürtler lehindeki durum, Türkiye'de demokratik hak ve özgürlükler yönünde yükselen ses, bölgenin ve Türkiye'nin dünyadaki gelişmelerden etkilendiğini göstermektedir. Bu durum, Kürt halkı lehinde, bir kar tozunun karda, aşağıya yuvarlanması olabilir. Yeterki doğru ve akılcı bir politika ile yola çıkılsın.

Genel olarak önümüzdeki dönemde ulusal demokratik mücadeleyi öne çıkarıp, yükseltmek gerekir. Ulusal kurtuluştan sonra toplumun demokratikleştirilmesi, devletin sosyalleştirilmesi mücadelesine ağırlık vermek ve bu süreci kısa bir zaman dilimine hapsedmeden kitlelerce özümsemesini sağlamaktır.

Özet olarak ulusal demokratik devrim, tüm demokratik hak ve özgürlüklerin özümsemesi ve yaşama geçirilmesi, sosyal devlet, Kürdistan'da verilen mücadelenin ana eksenlerini oluşturmaktır. Bunu yaparken, ulusal ve yurtsever bazda tüm kesimlerle gözetmek ve mücadeleyi bunlarla birlikte yükseltmektir. Mücadelenin Türkiye'deki ilerici, demokratik hareketle ortak bağlarına önem vermek ve bunlarla birlikte "Türkiye'ye demokrasi, Kürdistan'a özgürlük" biçiminde formüle edilebilecek ortak bir mücadeleyi yaşama geçirmek gerekir.

Yeni gelişmeler ışığında parti programının da gözden geçirilmesi gerekiyor. Önerilerimiz şunlardır:

BU BİR KARŞI DEVRİMDİR

4-A-2 Birimi'nin görüşleri

Dünyada, Ortadoğu'da ve ülkemizde yaşanan hızlı ve olağanüstü gelişmelerin ardından hareketimizin bir tartışma ortamı açması ve yeni bir program öngörmesini olumlu karşılıyorum.

konudaki görüşlerimi kısa ve maddeler halinde sıralamak istiyorum:

1- 1985 yılında Sovyetler'de başlayan glasnost ve perestroyka diye adlandırılan politikalar (reformlar) sosyalist sistem için gerekli hatta geç kalınmış politikalarıdır.

Ancak uygulamalardaki plansızlık

Parti programının "Uluslararası dayanışma ve enternasyonalist görevler" başlığı altındaki bölüm yeni duruma uygun hale getirilmelidir.

"Halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine ancak devrimci bir parti öncülük edecektir", "Diğer halkların devrimci güçleriyle birlik ve dayanışma", "İşçi sınıfının öncülüğü ve Kürdistan'da ulusal cephe", "Halkımızın gerçek kurtuluşu sosyalizmle mümkündür" başlığı altındaki kısımları yeniden ele alınmalı, günün koşulları doğrultusunda değiştirilmelidir.

"Partimiz Türkiye Kürdistanı işçilerinin, yoksul köylülerinin partisidir" biçimindeki belirlenimin; tüm ezilen ve baskı gören halkımızı kapsayacak biçimde genişletilmelidir.

"Ulusal eğitim ve kültür" bölümünde Kürtçenin bir lehçesi olan Zazacanın korunması ve geliştirilmesi konusunda bir eksiklik göze çarpmaktadır.

"Ulusal ekonominin inşası" yeniden gözden geçirilmelidir.

Yurt dışındaki (gelebilecek) kadroların ülkeye dönemeleri gerekir.

Yurt dışında bir parti temsilciliği oluşturulması zorunludur.

Parti programı ne kadar doğru olursa olsun, bunu uygulayacak parti kadrolarıdır. Gözü pek, militan kadrolara ihtiyaç vardır. Yurt içinde veya dışında belli alanlarda uzmanlaşmış kadrolar yetiştirilmelidir. Bu tür kadrolara yurt içinde büyük ihtiyaç vardır.

- Yaşasın Partimiz.

ve ölçsüzlük, 70 yıllık hataların yarattığı hoşnutsuzlukla ve emperyalist sistemin ekonomik, askeri, ideolojik kuşatma ve saldırıları ile birleşince, amacından sapmış sosyalizmin uygulamalarının yarattığı hataları gidermek, aksayan yanlarını onarmak ve güçlendirmek yerine bir karşı devrime yol açmış. Halkına yabancılaşan, hantallaşan, 70 yıla rağmen işçi sınıfının ideolojisini hazmedemeyen komünist parti erimiş, kimi yerlerde de hızla yeni kıbelerine dönerek işçi sınıfına ve tüm insanlığa ihanet etmişlerdir. Sovyet-

ler Birliği'nin çökmesinin ardından, kendi öz güçlerine, halkına dayanmayan ve desteğini almayan diğer "sosyalist" ülkeler, birer birer düşmüş, Sovyetler'de şartel inince teker teker karanlığa gömülmüşlerdir.

Sonuç: Bu bir karşı devrimdir. Marksizm-Leninizm, işçi sınıfı ideolojisi ölmedi ve mutlak zafere ulaşacaktır. Korkmak ve küçük çıkarlar adına, insanlığın düşmanı emperyalizme teslim olmak, kurtuluş değildir.

2- Dünyamız tek kutuplu hale geldi. Artık sosyalist sistem yok. Sicili katliamlarla, soykırımlarla, sömürü ve insan hakları ihlalleri ile dolu emperyalizm dünyanın tek hakimi. Şimdi buna isim koyulmaya çalışılıyor. "Yeni Dünya Düzeni", "insan hakları çağı", "sosyal demokrasi çağı"... Oysa bu sömürü, baskı, vahşetle ifade edilen kapitalizmin, emperyalizmin, geçici de olsa "muzaffer çağıdır". Bu kaçış, bu emperyalizmi yeniden keşfetme çabaları sosyalizme olan inançsızlık, karamsarlık, panik küçük burjuva teslimiyetçiliğidir. Partimiz bunu aşmalıdır.

Sonuç: Dünyada emek sermaye çelişkisi devam etmektedir. Emperyalizm baki değildir. Partimiz, sınıflı bir toplum olan Kürdistan'da Marksizmi-Leninizmi işçi sınıfı ideolojisini kılavuz edinmiş işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün partisi olarak mücadelesini anti-emperyalist ilkeden sapmadan sürdürmelidir.

3- Parti programında yapılacak değişiklikler, düzenlemeler, Parti ideolojisine ters, Marksizm-Leninizm işçi sınıfı ideolojisine ters olmamalı. **Sosyalizm hedefi belirtilmeli, mutlaka vurgulanmalıdır.** Mevcut olmayan SSCB, sosyalist sistem gibi belirlemeler çıkarılmalı, ittifaklarla ilgili, sosyalizm ve öne çıkarılırsa bile ulusal kurtuluş mücadelesi ile ilgili bölümler yeniden ele alınırken, Marksizm-Leninizm'den, yani Kürdistan işçi sınıfı ve yoksul köylülüğünün yolunu aydınlatan bilimden vazgeçmemeli. Genel olarak Partimizin mevcut programındaki öz korunmalıdır.

Sonuç: Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin öncüsü işçi sınıfıdır. Yolu sosyalizmdir. Müttetikleri; yoksul köylülük, dünya işçi sınıfı, ulusal kurtuluş güçleri, anti-emperyalist ve hümaniter güçlerdir.

4- Yurt dışı çalışmaları olumludur, hareketimiz ve Kürt halkı açısından övünç kaynağıdır. Ancak kadrolarımız yurt dışından (gerekli ve zorunlu olanlar hariç) dönmelidirler.

TÜM OLANAKLAR ULUSAL KURTULUŞ ve DEMOKRASİ İÇİN KULLANILMALI

Yücel

Son üç yıl, dünya tarihinin en önemli sayfalarını oluşturuyor. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla sosyalist sistem çökmüş ve beraberinde sosyalist düşünce de ağır darbeler yemiştir. Aslında sosyalist sistemin çöküşünü daha gerilere giderek, somut verilere dayanarak değerlendirmek gerekiyor. Ancak biz burada Sovyetler Birliği'nin dağılmasının nedenlerini şöyle sıralamak istiyoruz.

a- Sovyetler Birliği'ndeki devrim, işçi sınıfının öncülüğünde ve onun iktidara gelmesine karşılık, işçi sınıfının yaşam standardı yükseltilemedi. Yarattığı büyük değerler; toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan yoksul köylü ve katmanlarına aktarıldı. Yoksa 70 yıldır sosyalist düşünce ile empoze edilen bir işçi sınıfı, bu değişim karşısında neden ses çıkarmasın.

b- Aşırı bir silahlanma yüzünden toplumun temel gereksinimleri göz ardı edildi.

c- Teknolojik gelişmeye ağırlık verilmedi. Diğer güçler küçümsendi.

d- "Adına sosyalist yarış denildi", insanların gerçek emeğinin karşılığı verilmedi, insanlar tembelleştirildi.

e- Bürokrasi ile halk arasındaki kopukluk Stalin döneminden başladı. Bürokrasi kendi çıkarlarını halkın çıkarları önünde gördü. Bürokrasiye ayrıcalık tanındı.

Tüm bunlara karşılık 70 yılda birçok şey kazanıldı. Kapitalist sistemden sosyalizme geçişin olabileceği; eğitim, sağlık, barınma dahil, eşitlik insanlara öğretildi. Paylaşma duygusu insanlara öğretildi.

Sovyetler'in dağılmasıyla sosyalist harekette bir gerileme oldu. Sosyalizm neredeyse konuşulmayacak duruma geldi. Buna karşılık insan hakları, demokratik hak ve özgürlükler, barış ve çevre sorunları konularında insanlar daha duyarlı hale gelmeye başladı. Ve geniş yığınların gündemine girdi.

Emek-sermaye çelişkisi olduğu sürece işçi sınıfının mücadelesi bitmeyecektir. Ve bu mücadele daha çok demokratik kazanımlar için ola-

caktır.

Gelecek sosyalizmin zaferiyle sonuçlanacaktır. Ancak önümüzdeki dönem sosyalizme geçişi ertelemiştir. Önümüzdeki günler sosyal demokrasi, barış, demokratik hak ve özgürlükler çağı olacaktır.

Dünyada ulusal kurtuluşu gerçekleştirmeyen birkaç ulus dışında kalmamıştır. Ulusal kurtuluş, demokratik kazanımlar, insan haklarından ayrı düşünülemez. Bu nedenle önümüzdeki dönemde ulusal demokratik devrimi ön plana çıkarıp, tüm plan ve programları bu yönde geliştirmek gerekir. Ulusal demokratik devrim aşamasında tartışmayı sosyalizme çekmenin ne gereği ne de yararı vardır.

Yukarıda söylenen, Sovyetler'in dağılıp nedenleri ortadan kaldırılsa bile, insanların yetkinleşmesini, toplumun demokratikleşmesini sağlamazsınız. Kitlelerin özümsemesini beklemek gerekir.

Körfez krizinden sonra Saddam zulmünden kaçan yüzbinlerce Kürdün dramı insanların gündemine girdi. Medya her ne kadar sermayeye hizmet etse de, insanlık dramını işlemekten kaçmamıştır. Ortadoğu'da barış süreci hızlanacaktır. Filistin sorununun çözülmesi barış sürecinin hızlandığına iyi bir örnektir.

Türkiye'nin konumu, sosyalist sistemin çöküşü ile Türki Cumhuriyetlerle olan bağlantısı yüzünden ABD ve Avrupa bazında önemli bir pozisyona gelmiştir. Türkiye bu ülkelerde iyi bir diyalog sağlamış durumdadır. Ancak, önümüzdeki dönemde Kürt sorunu daha çok rahatsız edecektir. Daha şimdiden sözde de olsa Kürt realitesi, Kürtçe yayın gibi konularla rahatsızlığını gidermeye çalışıyor.

Parti programımız, sosyalizme geçiş ile ilgili konuları çıkarıp, daha çok, yukarıda da değindiğimiz gibi toplumun demokratikleştirilmesi ile ilgili bir program sunmalıdır.

Marksizm-Leninizm'den eskিয়েn yönleri çıkarıp, çağımıza, toplumu muza uygun yönleri ele alınmalıdır.

Yurt dışı çalışmaları çok iyi. Ancak sesini duyurma açısından yetersiz.

Haberler konusunda toplum zamanında bilgilendirilmeli.

Partinin adı değiştirilebilir.

Yaşasın mücadelemiz!

SOSYALİST TEORİ YENİDEN ELE ALINMALI

8-S1 Birimi Raporu

Son yıllarda sosyalist blokta gelişen olaylar, ezilenler cephesinde birçok şeyin alt-üst olmasına neden oldu. Artık dünyamız, daha az sosyalist, daha az devrimci, ancak daha çok demokratik çizgiye doğru savruluyor.

Sömürücü egemen sınıflar ve onların devletleri, karşılarında artık güçlü bir blok göremediklerinden, demokratikleşmeye daha açık bir çizgi izliyorlar. Baskıların ve haksızlıkların yoğun olduğu Türkiye gibi ülkelerdeki korkak burjuvalar ise, demokratik bir çizgiye savrulmamak için ellerindeki bütün kozları kullanıyorlar.

Emperyalist ülkeler, geçtiğimiz süreçte dünyadaki egemenliklerini çok daha pekiştirdiler. Yine, geçtiğimiz süreçte sosyalist tezlerin aksine, bu ülkeler gerek üretimde, gerekse teknolojide epey bir ilerleme kaydettiler. Kendi iktidarlarını oldukça güçlendiren bu ülkelerin egemen sınıfları, emekçi sınıfların taleplerini bir ölçüde karşılayarak (sus payı) kendilerini sağlama alabiliyorlar. Emperyalist süreç içinde çok daha ince sömürü biçimlerini keşfettiler ve kendilerini, sistemlerini, sürekli yenilediler. Son dönemlerde dağılan sosyalist kampın etkisi ve kendi ülkelerindeki demokratik kamuoyunun baskısıyla, bu ülkeler daha demokratik davranmaya ya da görünmeye çalışıyorlar. Emperyalist ülkeler, aynı zamanda, çok açık ve kararlı biçimde destekledikleri bazı despot yönetimleri de, açık biçimde destekleyemez oldular. Emperyalist ülkelerin son dönemdeki, Kürdistan'a ilgilerini de bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

İçinde bulunduğumuz çağda emperyalizme bağımlı Türkiye gibi kapitalist veya kapitalizm yolunda ülkelerin ise, demokratikleşmeye karşı sürekli ayak diredikleri; sömürdükleri sınıflara ve halklara karşı çok daha despot ve barbarca davranışları görülmektedir. Çünkü; bu ülkelerin egemenleri, emperyalist cephedeki yarışta geri kalmışlardır. Onlar, emperyalist iktidarları güçlendirmekten kendi iktidarlarını sağlam-

laştıramadılar. Ülkelerindeki ekonomik iktidarsızlık onları uyutmamıştır. Onlar, emperyalist ülkeler gibi de kendi ülkelerinin diğer sınıf ve katmanlarına sus payı ayırabilecek durumda değiller. Bu ülkelerdeki, sosyal çalkantılar, sürekli iktidarı sarsar niteliktedir. Yine, bu ülkelerdeki burjuvaların kendilerine güveni yoktur, korkaktırlar, korkak oldukları için de ezdikleri ve sömürdükleri halklara karşı daha barbar ve daha despotça davranmaktadırlar. Demokratikleşme onların en korkulu rüyalarıdır. Bu yüzden bu tip ülkelerde mücadele, gelişmiş emperyalist ülkelere göre daha az barışçı, daha çok savaşı ve sert olmak zorundadır. Bu nedenle biz de, mücadelenin türlü yöntemlerini döneme ve koşullara uygun şekilde uygulamaktan kaçınmamalıyız. Şunu da görmezlikten gelemeyiz; bugün dünya demokratik kamuoyunu yanı sıra çekmenin nesnel ve öznel koşulları olgunlaşmıştır.

Eski "sosyalist" ülkelere gelirse; bu ülkelerin içler acısı durumu göz-önüne alındığında artık, çöküntüyü birtakım ihmallerle, kötü uygulamalarla, kötü yönetimlerle açıklama olanağı kalmamıştır. Süreç, yakın geçmişteki tahlillerimizin bazılarını çok çabuk iskartaya çıkarmıştır. Bizce sorun 1. Konferans tezlerinde öne sürüldüğü gibi değil; sorunun temelini sosyalist teoride aramak lazım. Artık geline nokta "yumuşak geçişler" yapabilmek için kendimizi zorlamamalıyız, sorunun özüne inmeli, onu çözmeye çalışmalıyız. Bizler, sosyalizm teorisini yeniden yaratmak zorundayız. Kendimizi Marks'tan ve Lenin'den daha şanslı saymalıyız. Çünkü; önümüzde dev gibi bir pratik var. İnsanın ve insan emeğinin en yüce değer olduğu düşüncesi çerçevesinde, sosyalizm teorisini yenilemeliyiz. Bunu yeni bir atılım yapabilecek bir düzeye yükseltmeli ve kendimizi asla küçümsememeliyiz.

Sosyalizmin tanımını, sosyalizme geçiş sürecini ve biçimini, sınıfların yeniden tahlilini, mülkiyet sorununu, demokrasi sorununu, sınıf diktatör-

lüğü sorununu, parti sorununu, örgütlenme modelini v.s. yeniden tartışıp netleştirmek zorundayız.

Bütün bunlara bağlı olarak;

- İnsanlık için daha ileri, daha uyar, daha kollektif, sömürsüz bir toplum sistemi hedefini programımızda netleştirmeliyiz.

- Sosyalist cephedeki ve sosyalist teorideki bulanıklığın mücadelemizi ciddiyetsizleştirmesine izin vermemeliyiz.

- Teorimizi ve mücadele anlayışımızı, dolayısıyla diğer örgüt ve partilerden farkımızı halkımıza net bir biçimde götürebilmeliyiz.

Sosyalizmin teorisi ve yaşanan pratik süreci hakkında ayrıntılı şeyler yazma olanağımız; ileride değişeceğimiz bölgemizde yaşanan bazı sorunlar yüzünden oluşan, zaman kıtlığı nedeniyle olmadı. Sosyalizmin teorisinin tekrar tartışılabileceğini umuyoruz. Bizler birtakım değerlerimizi, yerine yenisini bulmadan terketmeyi oldukça tehlikeli buluyoruz.

Reel sosyalizme ilişkin kısaca tespit ettiğimiz notlar:

1- Reel sosyalizmin yaşandığı ülkelerdeki halk, sonuçta çalıştığı tarlanın ve fabrikanın gerçekte sahibi olmadıklarını fark ettiler. Üretim araçları; "onları çalıştıranların olacaktı", ama gerçekte hiç kimsenin olmadı.

2- Kaba eşitlikçi yöntemler sonuçta verimin oldukça düşmesine neden oldu. Çalışsalar da, çalışmasalar da sonuçta yaşamlarını pek fazla değiştirmediklerini gördüler.

3- Her alanda aşırı merkezi planlama ve politikalar sistemi hantallaştırdı, işlemez hale getirdi. Bu katı örgütlenme biçimi, insanları insiyatifsiz hale getirdi, mekanikleştirdi, yaratıcılıklarını büyük ölçüde öldürdü.

4- Sosyalist demokrasi yerine, sürekli bir parti diktatörlüğü uygulandı. Partinin işçileri temsil ettiği, işçiler adına üretim araçlarının sahibi ve denetleyicisi olduğu, dolayısıyla üretim araçlarının gerçekte işçilerin olduğu tezi ortaya atıldı. İşçilere düşen görevin de sadece, belirli dönemlerde gösterilen adaylara oy vermek ve çalışmak olduğu bildiril-

di. Bu mantıkla, işçilerin en küçük hak arama talepleri yasaklandı. Doğru ya! mademki fabrikalar onları, o halde kimden hak isteyeceklerdi?

5- Açık diktatörlük uygulanan her ülkede olduğu gibi sorunlar örtbas edilmeye çalışıldı; rakamlar şişirildi ve bol demagojiye başvuruldu. Sonuçta, akibeti bütün dünyadaki açık diktatörlükler gibi oldu. O ülkelerde baskı yoğunlaştı, çürüme arttı ve çöküş hızlandı.

6- Sistem olarak, bilimsel teknolojik yarışta, üretimde ve bunların insanların yaşantısına yansıtılmasında, emperyalist ülkelere göre oldukça geri kalındı. İnsanların en temel ihtiyaçlarının karşılanmasında bile zorluk çekildi. Sözde konut sorunu çözüldü! Ama 5-6 kişiye tek odalı evler verilerek.

7- Sosyalizm birçok ülkede zorla inşa edilmeye çalışıldı. O ülkelerin sosyo-ekonomik yapılarına, kültürel durumlarına bakılmaksızın sıçrayış teorileri icad edildi.

8- Sosyalist ülkelerdeki insanların çalışma-üretme, yaratıcı olma, geliştirme, ilerletme güdülerini, emperyalist-kapitalist ülkelerdeki insanlardan ilerde olması gerekirken, geri kalmıştır.

9- Gelişmenin ve ilerlemenin motoru çelişkidir. Reel sosyalist ülkelerde, diğer ülkelere göre ilerletici ve geliştirici çelişkiler azalmıştır. Silahlanma ve uzay teknolojisi ise buna ilişkin çelişkiler son dönemlere kadar şiddetle korunabildiği için gelişme sağlanabilmiş ve emperyalist ülkelerle yarışılmıştır. Bu gelişmeler yine de halka pek birşey kazandırmamış, tam tersine yaşantılarından birçok şeyi kaybetmelerine, yarattıkları birçok değerini bu alanlara akmasına neden olmuştur.

Sonuç olarak; mevcut sosyalist teorinin içinde bulunduğumuz koşullarda başarı kazanma şansı yoktur. Bu teori tartışılmalı ve günümüz koşullarına yeniden uyarlanmalıdır. Yine, reel sosyalist ülkelerin dağılmasından sonra, onların dağılmasına ilişkin öngörüler yapacak verilere sahip değiliz.

***

17 Ekim Devrimi, sadece SSCB halklarının değil, tüm dünyada ezilen ve sömürülen halkların dönüşüm ve değişim umudu haline gelmişti. Sosyalist devrimci dönüşüm geleneğinin ilk temsilcisi olan SSCB, daha sonraki dönemlerde, sosyalizmi kurma ve sosyalist yapıyı "koruma sevdasında" dış politikada "enternasyonalist" çıkarları, "devlet çıkar-

larına" feda etmiştir. Aşırı pragmatist ve çifte standartçı politika izlemiştir.

SSCB ve öncülüğünü yaptığı sosyalist sistemin, Balkan, Latin ve Güney Amerika ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketlerine dönem dönem uluslararası "enternasyonalist" görev anlayışıyla yardım ve desteklerde bulunduğunu biliyoruz. Ne var ki, Ortadoğu ülkelerinde gelişen ulusal kurtuluş ve devrimci demokrat hareketlere aynı görev anlayışıyla yaklaşmamış olduğu da ortadadır. Bu pragmatist ve çifte standartçı politikanın ortak ve iradi bir "uluslararası devrimci hareket" geleneğini oluşturmuş olduğu da söylenemez.

SSCB'nin çözülüşü ve ona bağlı olarak uluslararası sosyalist hareketin birlik ve dayanışması ve onların sisteminin dağılmasının ardından üçlü bileşenin teorik temeli de kökünden sarsılmıştır.

Üçlü bileşenin "sosyalist sistem" ayağı üzerine çok şey söylendi. Bunun yanında ulusal kurtuluş hareketlerini yürüten ülkelerin dayanışması ise hep ulusal çıkarlar düşünülerek yürütüldü. Reel sosyalist sistem, dağılmadan önce bile, cılız olan bu dayanışma, şimdilerde karşılıklı çıkar ilişkilerine dönüştü. Örneğin, Filistinlilerin ve Küba'nın Saddam'ı desteklemeleri, veya Türkiye'deki sözde sosyalistlerin de Saddam'ı desteklemeleri..

Artık, bu kaos ortamında herkes gemisini kurtarmaya ve yürütmeye çalışıyor. Uluslararası işçi sınıfı hareketleri ise öteden beri sosyalist tezlerin, kendisine biçtiği değerlere layık devranmadı, enternasyonalist dayanışmada üstüne düşen görevi yerine getiremedi.

Bunlara bağlı olarak, mücadelemize ilgi duyup, çeşitli biçimlerde dayanışma gösteren insan hakları kuruluşları, çeşitli ülkelerin demokratik kamuoyu ve onların temsilcileri ise içinde bulunduğumuz süreçte daha ön plana çıktı.

Öteden beri; dünyanın, siyasal ve politik bir merkezi konumunda olan Avrupa; silahlanmaya, savaşa, insan hakları ihlallerine, doğa ve çevre kirliliğine, anti demokratik uygulama ve gelişmelere karşı mücadelelerin yoğunlaştığı bir merkez haline geldi. Ayrıca, gerek buradaki toplumsal muhalefet gerekse dünyanın değişik yerlerindeki demokratik muhalefetlerin ortaklaştığı ve bu ortak muhalefetin dünya kamuoyuna yansıtılmasında bir köprü görevi gördüğü görünüyor. Bazı yönetim ve baskıcı rejimlere karşı baskı unsuru durumuna gelen, demokratik, hümaniter, barış güçlerinin kurumları,

etkinliklerini güç geçtikçe arttırıyorlar. Günümüz koşullarında, onların mücadelesinin dünya demokratik kamuoyunda daha önemsenir bir duruma geldiğini gözlemlemekteyiz. Önümüzdeki dönemlerde ulusal kurtuluş hareketlerinin, devrimci demokratik gelişmelerin ve bir bütün olarak, dönüşüm ve değişimlerin yoğun olarak yaşanacağı Ortadoğu daha şimdiden birçok yeniliğe gebe görünüyor.

Partimiz, Ortadoğu ve Avrupa'nın hümaniter, barışçı, demokrat, devrimci ve yurtsever örgütleriyle karşılıklı çıkarları gözeterek en sıkı dayanışma ağlarını örmelidir. Ayrıca, bölgesel çerçevede ikili veya platform biçimindeki işbirliklerine, güç ve eylem birliklerine girmelidir. Bunları yaparken, oluşturulacak platformlara "ulusal çıkarlar" temelinde yaklaşılmalıdır. Bu arada Partimiz, yıllardan beri özgürlük mücadelesi veren Güney Kürdistan halkımızın yakaladığı bu fırsatı en güçlü bir biçimde de desteklemelidir.

Bir yandan dünyada demokratikleşme yönünde bir takım adımlar atılırken, ülkemiz Kürdistan'da bunun tam tersi gelişmeler yaşanıyor. Halkımız üzerindeki baskılar şiddetle devam etmektedir. Hala sömürgeci terörle ve kanla cevap vermektedir. Buna rağmen, halkımızın, dünyadaki dostları da artmaktadır.

Dünyadaki radikal mücadele yöntemleri yerini demokratik mücadele biçimlerine terkederken, ne yazık ki ülkemiz koşullarında, sadece, demokratik mücadele yöntemini seçmek mümkün görünmüyor. Halkımızla sömürgeci arasındaki çelişkiler son derece derindir. Önümüzdeki süreçte yine, farklı mücadele biçimlerini hayata geçirmekte çekingen ve zayıf kalmamalıyız. Partimiz bu sert mücadele yöntemlerine hazırlanmalı, kadrolarını buna göre eğitmeli, gerekli araçları ve idari mekanizmaları şimdiden oluşturmalıdır.

Şimdi, parti politikamızı ve geçmiş sürecimizi değerlendirmeden önce, Parti programını ele almak istiyoruz.

Kürdistan'ın sosyo ekonomik yapısını öncelikle sömürgecilik statüsü belirliyor. Yine, bu statüye rağmen süreç içinde feodal değerler ve ilişkiler yerini, yeni yeni biçimlere terk ediyor. Bu değişim ya da gelişim sömürgecilere rağmen oluyor. Onlar Kürdistan'ı daha iyi sömürrebilmek için yaptıkları bazı girişimlerle istemeden de olsa bazı değişimlere neden olmaktadır.

- Programımız, bu değişimi göze-

tecek biçimde olmalıdır. Sosyo-ekonomik yapının mutlaka da "yarı-feodal" gibi bir kalıpla ifade edilmesi zorunluluğu olmamalıdır. Önemli olan sömürgecilik statüsüdür. Feodal değer ve ilişkilerden, bunun halkımız üzerindeki olumsuz etkilerinden oldukça bahsedilmelidir. "Feodal yapının tasviye edilmesi" belirlemesi programda korunmalıdır. Bütün olumsuz koşullara rağmen, kapitalist ilişkilerin geliştiği, yaygınlaştığı ve hakim duruma doğru yol aldığı vurgulanmalıdır. Aynı zamanda bu kapitalist üretim ilişkilerinin ve onun üretim biçiminin doğal bir gelişimin ürünü olmadığı da açıktır.

- Programımızdaki önderlik konusu işlenirken verilen "Barzani" örneği programdan tümenden çıkarılmalıdır. Bu ayrıca program dışında işlenmelidir.

- Programımızda geçen "Marksizm-Leninizmi klavuz edinmiş bir işçi sınıfı partisi" tümcesi çıkarılmalıdır. Yerine "yeni sosyalist teoriyi klavuz edinmiş işçilerin, aydınların, yoksul köylülerin ve tüm emekçi halkın partisidir," ibaresi konulmalıdır.

Tabii ki kongrede yeni sosyalist teorinin açılımı yapılabilirse.

- 15. sayfadaki "o Türkiye Kürdistanı işçilerinin ve yoksul köylülerinin partisidir," yerine; "O, Türkiye Kürdistanı işçilerinin, aydınlarının, yoksul köylülerinin ve tüm emekçi halkın partisidir," ibaresi geçmelidir.

- Yine 15. sayfadaki "Partimiz Kürdistan'da ve Türkiye'de Maoizm, Troçkizm, Anarşizm, Goşizm, sosyal şovenizm, reformizm gibi işçi sınıfının dünya görüşüne yabancı sağ ve sol sapmalara ve diğer her türden revizyonist görüşlere karşı kararlı biçimde Marksizm ve Leninizm yolunu savunuyor" paragrafı tümenden çıkarılmalıdır. Bunu partimiz, kongresinde sosyalist teoriyi yeniden temellendirirken, söz konusu kavramları tekrar gözden geçirip tartışmalıdır.

- Programda "ulusal kurtuluşun iki yolu" başlıklı bölümde, Partimiz 1. maddeyi gözönüne alarak çalışmalarını sürdürmelidir. 2. Madde sadece ileride olabilecek bir olasılık olarak programda korunmalıdır. Günümüz koşullarında ikinci madde ağır basmıyor.

- 19. sayfadaki "anti-empyalist ve demokratik cephe" tümcesi olduğu gibi korunmalıdır.

- Yine 22. sayfadaki "çağımız sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağıdır" tümcesi çıkarılmalıdır. Sosyalizme ve Sovyetler Birliği'ne ilişkin bütün tezler gözden geçirilmelidir.

- Programın 23. sayfasındaki "halkımızın gerçek kurtuluşu sosyalizmle mümkündür" tümcesi yeni sosyalist ilkeler ve perspektifler belirlendikten sonra korunmalıdır.

- Programımızdaki "siyasi hedefler" başlığı altındaki maddeler daha da genişletilerek ön plana çıkarılmalıdır.

- Partimiz, enternasyonalist bir partidir. "Enternasyonalist görevler" başlığı korunmalıdır. Bu başlığın alt yazısı değiştirilip, geliştirilerek yeniden kaleme alınmalıdır.

- Yine programımızdaki "kadınlar" başlığı altında incelenen siyasi hedefler daha da açılıp, geliştirilip netleştirilmelidir. Kadının toplumsal mücadeledeki yeri ve onun politik mücadelesi, "sınıfsal, ulusal, cinsel sömürü temelinde" ele alınmalıdır.

- Programımızda yer almayan gençliğe ve onun çeşitli biçimlerde örgütlenmesine ilişkin tespitler yapılmalı ve programa geçmelidir. Partimiz, gençliğin örgütlenmesini "demokratik ve yığınsal temellerde" ele alarak oluşturmalıdır. Süreç içerisinde partimiz kendi özerk gençlik örgütlenmesini yaratmalıdır.

.....
Önemli gördüğümüz birkaç öneri:

1- Örgütlü yapımız içinde sağlıklı bir enformasyonun yaşanmadığı başlıca eleştirilerimizden biriydi. Bu yüzden de kadrolarımızın gelişen birçok konuda bilgileneemediği ve bir anlamda cahil kaldığını düşünüyörüz. Bu sorun "kendiliğindencilğe" bırakılmamalıdır. Gerek enformasyon için, gerekse partililerin bazı düşüncelerinin herkes tarafından tartışılabilmesi için "Riya Azadi" sürekli çıkartılmalıdır. Bunun yanında gerek partinin ve politikalarının kamuoyuna tanıtılması, gerekse gelişen olaylar karşısında günlük yorumlar yaparak tabana yol göstermek için bir "parti bülteni" sürekli çıkarılmalıdır. Bunda temel esas partinin kendini kamuoyuna açmasıdır.

2- Partililere veya parti adaylarına her alanda düzenli bir eğitim verecek ve onların diğer olumsuz koşullardan en az etkilenmelerini sağlayacak, partimizi gerçek anlamda ayakları üstüne oturtacak, fedakar insanlar yetiştirecek, bir parti okuluna ihtiyaç vardır. Parti okulu, sadece bunlarla yetinmeyip, daha önce belirttiğimiz "mücadelenin diğer yöntemleri"ne özverili, cesur, militan partili yetiştirebilme görevini de yüklenmelidir.

3- Geçmişte partinin değişik alan ve bölgelerinde kayda değer çalışmalarında bulunmuş, değerli katkıları olmuş, ancak, bugünkü koşullarda

çeşitli nedenlerden dolayı sıradan bir yaşam sürdüren eski partililerin, yeni dönemde değerlendirilmeleri düşünülmelidir. Uygun düşenleri bir biçimiyle partinin veya genel mücadele alanlarının herhangi birisinde değerlendirmeliyiz.

(...)

4- SSCB ve sosyalist sistemdeki altüst oluşun ardından yaşanan değişim süreci, çeşitli ülkelerin yönetimlerini ve bu yönetimlere muhalefet eden kesimlerin legal ve illegal partilerini ve bir bütün olarak politize olmuş tüm insanları şimdiye kadarki sürdürdükleri politikalarını gözden geçirmek zorunda bırakmıştır. Bu değişim sürecinin ortaya çıkardığı önemli bir sonuç da, demokratikleşme ve demokrasidir. Türkiye ve Kürdistan'ın geçmiş mücadele sürecine baktığımızda Partimiz, Türkiye ve Kürdistan'da demokrasi sözcüğünün hem teorisini hem de onun pratiğini en iyi kavrayanlardan biri olduğunu göstermiştir. Ne varki gelinen aşamada kitlelerin en baş istemi haline gelmiş olan bu olgu üzerine derli toplu bir şey yazılabilmemiş değil. Bunun için genelde dünya ve Ortadoğu, özeld Türkiye ve Kürdistan'da demokrasi sözcüğünün ve onun mücadelesinin, ekonomik, sosyal ve siyasal boyutlarını irdelemeye çalışan, sosyal pratiğinden dersler çıkarabileceğimiz, özellikle de Türkiye Kürdistanı özgülünde partimizin, bu alanda verdiği mücadele sürecini, kazanımlarıyla (Diyarbakır, Ağrı belediye seçimleri, TÖB-DER, DHKD'ler) ulusal kurtuluş mücadelemizdeki yeri ve önemini ustaca bir anlatımla ortaya dökebilecek bir kitabın yazılması günümüz koşullarında aciliyeti olan bir konudur.

KÜRT HALKININ...

(Baştarafı 11 sayfada)

kaydını aramayız. Ancak, işçi sınıfı partisi olarak kalacaksa, partimiz üyelerinde aranması gereken niteliklerin başında, işçi sınıfının dünya görüşünü benimsemiş olma ilkesi gelir. Aksine davranırsak, "armutlarla elmaları" biraraya toplamış oluruz.

Bu düşüncelerin ışığında; Partimiz saflarındaki farkı eğilimler tartışılmalı, Marksist dünya görüşüne bağlı kalmak koşuluyla, politikalar yeniden gözden geçirilmeli, genel eğilim kongre ile çizgi haline getirilmeli. Ancak, azınlığın çoğunluğa dönüşmesi hakkı saklı tutulmalı. Parti içi demokrasi işletilmeli.

YENİ KOŞULLARA UYGUN ÇÖZÜMLER BULUNMALI

4-A-4 (Kişi Görüşü)

Uluslararası sosyalist hareketteki son gelişmelerin nedenleri şudur:

1-Marksizm-Leninizm ideolojisinden sapıldı. Değişen koşullara uygun çözüm yöntemleri bulunamadı.

2-Halkın yönetime katılması engellendi. Parti içi demokrasi işletilmedi. Tabandan gelen eleştiriler susturuldu. Yönetim halka yabancılaştı.

3-Liderler putlaştırıldı, her söyledikleri doğru sayıldı ve kitleler üzerinde bir korku ortamı yaratıldı.

4-Sosyalist devrimin ilk döneminde karşı devrim safalarında yer alanların, sonradan parti ve iktidar kademelerine sızmaları önlenemedi.

5-Proletarya diktatörlüğü yalnızca devrim karşıtlarına karşı değil, genel olarak bütün halka karşı kullanıldı.

6-Ülkenin ekonomik ve sosyal problemleri merkezi yöntemlerle çözülmeye çalışıldı. Halkın sesine kulak verilmedi. Komünist partiyle halk arasında uçurumlar oluştu.

7-Rüşvet, yolsuzluk, işsizlik önlenemedi.

8-Ulusal sorunun marksist-leninist çözümünden sapmalar oldu. İşçi sınıfı enternasyonalizmi terk edilerek ulusal egoizm geliştirilerek halklar arasındaki gönüllü birlik ilkesi çiğnendi.

9-Büyük silahlanma harcamalarının getirdiği yük nedeniyle sağlık, eğitim ve benzeri sorunlar ihmal edildi.

10-Kendisini çağın koşullarına göre geliştiren burjuva demokrasisi karşısında, sosyalist demokrasi bir alternatif program olgunlaştıramadı.

11-Sosyalizmin ciddi sorunlarıyla ilgili olarak dost parti ve örgütlere yanlış bilgi verildi.

12-Emperyalist ajanlar sosyalist ülkelere ve onların parti ve yönetim örgütlerine sızdı.

13-Sosyalist sistemde Çin, Arnavutluk ve Yugoslavya gibi ülkelerin neden olduğu bölünmeler, dünya sosyalist sisteminin birlik içinde olması zararlar verdi.

Tüm bu nedenlerle sosyalist sistem dünyada prestij yitirdi, sonra da yıkıldı. Ama bu sosyalist ideolojinin

tümüyle yanlış olduğunu kanıtlamaz.

* * *

Yeni gelişmeler ışığında yeni bir dünya ortaya çıkmış, güç dengeleri değişmiştir.

ABD tek süper güç haline geldi. Avrupa ise ABD'ye karşı bir süper güç olma yolundadır. Bu bakımdan emperyalizm kendi içinde yoğun bir bunalım yaşamaktadır.

Türkiye, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ortaya çıkan Türki cumhuriyetlerde etkili olmak için çaba gösteriyor ve Turancı bir zihniyetle hareket ediyor. İran da Kafkaslara ve Orta Asya'ya kendi radikal islami devrimini yaymaya çalışmaktadır. Böylece Kürdistan'ı aralarında bölüşmüş sömürgeci güçler bir çıkar çekişmesine girmişleridir.

Amerika ve Avrupa, şu aşamada, Kafkaslar ve Orta Asya'daki pazarlara egemen olmak, Ortadoğu petrolünü denetlemek için ve radikal islami akımlara karşı Türkiye'ye destek veriyorlar. Ama onların da arasında çıkar çelişkileri var ve Türkiye'nin rakip bir süper güç olmasını istemezler. Kürt halkı ve yurtsever sosyalist güçleri bu çelişkilerden yararlanmalıdır.

* * *

Sosyalist sistem dağıldı diye TKSP kendi inançlarını terk edemez. Sosyalizmin geçici bunalımını görmeli; ama Marksizm-Leninizmin, işçi sınıfı biliminin doğruluğundan asla şüphe etmemelidir. Bu ideolojinin aksayan yanları tartışılmalı ve yeni tarihsel koşullara uygun çözüm ve yöntemler olgunlaştırılmalı.

Partimiz yeni koşullar karşısında, sosyalist sistem yerine dünya demokrasi güçleri, hümaniter güçler, sosyalist kalan partiler, sosyal demokratlar, çevreciler, insan hakları savunucuları, demokratik kitle örgütleriyle, Türkiye ve dünyada ezilen, horlanan, haksızlığa uğrayan her kesimle dayanışma ve ittifak halinde olmalıdır.

Partimiz anti emperyalist, anti sö-

mürgeci, anti faşist ve anti feodal olup, bu görüşte olan herkesle beraber bir çatı altında mücadele etmelidir.

Partimizin mücadele biçimleri ve taktikleri doğrudur. Silahlı mücadele bölgesel koşullara uygun değildir. Ama mecbur kaldığında partimiz buna da hazır olmalıdır.

Yurt dışı çalışmalarını saygıyla selamlıyorum. Arkadaşlarımızın yurt dışında çok soylu bir görevi yerine getirdiklerine inanıyorum.

PSKT, iki halkın birlikte yaşadığı, eşitlik temellerinde oluşacak iki cumhuriyetli çözüme gönül rızasıyla evet demeli. Mecbur kalırsa ayrı devlet de göz önünde tutulmalı.

Yaşasın Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi!

Yaşasın ulusal demokratik mücadelemiz!

Yaşasın sosyalizm!

KISA BİR AÇIKLAMA

2. Yurt dışı Konferansımız öncesinde, uluslararası sosyalist harekete ve diğer uluslararası sorunlara, Ortadoğu ve ülkedeki duruma, Parti politikamıza ve programa ilişkin olarak bir tartışma başlatmıştık. Tabandan gelen görüşlerin bir bölümünü Riya Azadi'nin daha önce çıkan iki özel sayısında yayınlamıştık.

Bu tartışmalara yurtiçi örgütümüz de katıldı. Riya Azadi'nin bu sayısında yayınlanan yazıların tümü yurt içi örgütlerinden gelmiştir.

Görüşlerin bir bölümünü de gelecek sayıda yayınlıyacağız.

KOŞULLARA GÖRE..

(Başarafa 20. sayfada)

sa bir dönem için de olsa terkedildiği günümüzde, bunu ille de savunmamız önümüze kimi engeller çıkarmaktadır.

Asıl öne çıkarılması gereken dört parça ve dağılan Sovyetler'deki Kürt halkının gelecekteki birliği olmalıdır.

"Kürt halkının kurtuluşu devrimci bir partinin öncülüğünde mümkündür." belirlemesinde, devrimci parti yerine ulusal cephe konulmalıdır.

Kürdistan'ın sosyo ekonomik yapısıyla ilgili tez tartışılmalı, anti-feodal ilke, Kürdistan'ın bugünkü koşulları ve ulusal cephenin bileşenleri gözetilerek, ifadelendirilmelidir.

Gelecekte öngörülen sosyalist model, çoğulcu, demokratik bir toplumun oluşmasına hizmet edecek demokratik sosyalizm olmalıdır.

Kürtçe lehçelerin ulusal dile katacakları zenginlikle ulusal dil birliğinin oluşmasına kaynaklık edecek kurumların oluşturulması şimdiden hedeflenmelidir..

Kürdistan'ın diğer parçalarındaki Kürt ulusal hareketleriyle daha sıkı dayanışma ve işbirliği geliştirilmeli, her hangi bir parçada kazanılan mevzilerin korunması için, gerekirse ağırlık o parçaya kaydırılmalıdır. Kürt halkının kurtuluşunu gerçekleştirecek mücadele yöntemleriyle ilgili belirlemeler teorik söylemlerle sınırlı kalmamalı, demokratik mücadele daha da yükseltilerek, gerektiğinde başvuracağımız diğer mücadele yöntemleri için bugünden hazır olunmalı ve bu mücadelenin alt yapısı oluşturulmalıdır.

Partinin ismi değiştirilmelidir. Ancak bugüne kadar edindiği imaj gözetilerek, PSK olmalıdır. Diğer parçalarda aynı isimle partiler varsa, sadece zorunlu hallerde ayırımın anlaşılması için PSK-T olabilir. Parti tabanı sadece işçi ve köylülükle sınırlanmamalı, aydın, ve diğer yurtsever kesimleri de kapsayacak şekilde genişletilmelidir.

Özetle, program ulusal cephe ve ulusal demokratik devrim mantığına denk düşmeli. Sosyalist parti olması nedeniyle, sosyalizme geçiş hedefini de kısa ve öz olarak koymalıdır.

Partinin yurt dışı çalışması tek başına ele alındığında, yüksek bir performans sonucu başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Ancak 80-90 dönemi için böyle bir sınıflama yapmak doğru değil. Çünkü geçmişte verimli olan kadroların yurt dışına taşındığı bir dönemde bu kadroların çalışma ekseninin yurt içi olması gerekirdi. Oysa yurt dışında ciddi katkılar sağ-

lanmasına rağmen, bunların ülkeye yansımaları olmadığı gibi, bu çalışmaların propagandası dahi yapılmamıştır.

Bu anlamda bir bütün olarak bakışımızda yurt dışı çalışmasını fazla başarılı bir çalışma olarak adlandırmıyoruz. Yurt dışında mücadeleyi sürdüren kadrolar 12 Eylül rejimini gereğinden fazla abartarak, koşulları iyi değerlendiremediler. Dolayısıyla koşullara göre mücadele yöntemleri geliştirilmediği için, yeni kadrolar kazanma bir yana, mevcut olan sempatizanların da dağılmasına kısmen de olsa yolaçtılar. Oysa kitle içinde mücadelenin koşulları sürekli vardı, o günün kazanımları daha fazla olacaktı. İşte bu nedenle geç yansıyan yurt dışı çalışması-

nın bütüne pek fazla katkısı olmadı.

Sonuç olarak sağlıklı ve doğru tahiller yetmiyor. Bunları hayata geçirecek pratik adımlar atmak gerekir. 1988-1992 bir yönüyle başarılı bir dönem olmasına rağmen, daha da geliştirilerek yaşama müdahale etmek gerekir. Pratik adımları daha da sıklaştırmak ve mevcut olan eksiklikleri zaman kaybetmeksizin ortadan kaldırmak gerekir.

Not: Parti yayın organı olarak Riya Azadi'nin yeniden normal yayına başlamasını gerekli görüyor ve devam etmesini istiyoruz.

Birimimizde yer alan bir arkadaşımızın düşüncelerini ayrı olarak gönderiyoruz.

GELECEK SOSYALİZMİNDİR

4-A-Yöre Komitesi'nin Görüşleri:

Dünya sosyalist sisteminin çöküşünün nedenleri:

a- 1917 devriminden sonra sosyalizm ve proleter demokrasi, toplumsal gelişmenin seyri içinde yeni koşullara göre yorumlanıp uygulanamadı. Başlangıçtaki anlayışa körü körüne bağlı kalındı. Proleter demokrasi çağdaş biçimlere (çok sesliliğe hatta çok partililiğe) dönüşmeliydi.

b- Sosyalist ekonominin inşasında ve uygulamalarında şimdiki kadar yapılan hatalar (ekonomide aşırı merkezizetçilik, üreticinin üretimin sorunlarıyla ilgilenmesini sağlayacak daha çağdaş yönetimlerin bulunmaması, eşit işe eşit ücret yerine herkese eşit ücret uygulanması).

c- Sosyalist anayurttaki üretimden elde edilen artı değer, halkın refahı yerine, koşulların dayatması sonucu silahlanmaya, uzay çalışmalarına, diğer sosyalist ülkelere ve ulusal kurtuluş savaşı veren güçlere aktarılması.

d- Komünist partisinin hantallaşması, halktan kopması bir imtiyaz tekel durumuna dönüştürülmesi.

e- Marksizm-Leninizm (sosyalizm ideolojisinin bir dogmaya çevrilmesi).

Bütün bu nedenlere bakarak şu nu belirleyebiliriz; Sovyetler Birliği ve diğer ülkelerdeki çöküşün nedeni sosyalizm değil, uygulamalardaki hatalar ve emperyalizmin askeri, ekonomik ve ideolojik müdahaleleri ve saldırılarıdır. Bu bir karşı devrimdir. Kapitalizmin yeniden inşa edilme çabalarına rağmen gelecek sosyalizmdir.

Ulusal kurtuluş savaşı işçi sınıfı-

nın ideolojisini rehber edinen Marksist-Leninist bir partinin öncülüğünde yapıldığı zaman başarıya ulaşacaktır. Bu parti, anti-emperyalist olmak zorundadır. Çünkü, ülkemizi elinde tutan devletlere en büyük destek emperyalistlerden gelmektedir. Savaşımız aynı zamanda bunlara karşıdır. Fakat bu devrimci parti emperyalist devletlerin kendi aralarındaki çelişkilerden faydalanma ustalığını gösterebilmelidir. Devrimci partimiz dünyadaki devrimci partiler, hümanist güçler, barış hareketleri vs. güçlerle sıkı dayanışma ve işbirliği içinde olmalıdır.

Parti programında yapılacak değişiklikler; yukarıdaki görüşlerimiz doğrultusunda önceki programın özünü korumak koşuluyla, günümüz koşullarında eskiyen ve geçerliliğini yitiren bölümlerin çıkarılması biçiminde olmalıdır. (Örnek olarak artık varolmayan sosyalist sistem ile ilgili belirlemelerin programdan çıkarılması).

Yurt dışı çalışmalarımızı olumlu karşılıyor. Kadrolarımızdan, gerekli ve zorunlu olanların dışındakilerin yurda dönmesi gerekmektedir. Yurt dışı çalışmalarının yurt içine hızlı bir şekilde yansıtılması gerekmektedir. Parti üzerindeki medya ambargosu aşılmalı, partinin faaliyet ve düşüncelerinin kamuoyunda yankı bulması için gerekli çabanın harcanması.

Not: Komitemiz, bir eksikle toplanarak, yukarıdaki belirlemeyi yapmıştır.

- Çocuk, yaşlı ve hasta bakımının kadın işi olmaktan çıkartılarak, toplum tarafından üstlenilmesinin kurumlarının yaratılması.

- Kadınların siyasete eşit ve etkin bir biçimde katılımının sağlanması (örneğin, her düzeydeki meclis, yönetim ve parti organlarında kadınlar için belli bir oranda kota ayrılması; ayrıca bu kotanın yeteri sayıda kadının olmaması ya da seçilememesi durumunda erkekler tarafından doldurulamayacak biçimde uygulanması, o sandalyelerin boş bırakılması ve yeniden ara seçim öngörülmesi).

- Yerel ve genel düzeyde değişik amaçlı kadın örgütlenmelerinin teşvik edilmesi, baskı grubu olarak yasal güvencelere kavuşturulması.

19- "Kürdistan'ın diğer parçalarına ilişkin görevler" başlıklı bölümdeki, emperyalizm ve feodal gerici kavramları, yeniden formüle edilmeli, değiştirilmelidir.

20- "Enternasyonalist görevler" başlıklı bölüm çıkartılmalıdır. Partinin, barıştan, demokrasiden ve özgürlükten yana olması anlayışı, ayrı bir başlık altında olmadan, uygun bir bölümde ifade edilebilir.

POLİTİKALARIN KISA BİR DEĞERLENDİRİLMESİ ve ÖNERİLER

Reel sosyalizm sorgulanmadan savunulması, öte yandan ise sosyalizm programının olmayışı, reel sosyalizmin tikanışıyla birlikte, varolan paradoksu iyice belirginleştirmiştir. Her ikisinin de yanlış olduğu ortadadır. Partinin bağımsız bir sosyalist kimliği, programı ve buna uygun politikaları olmalıydı. Sosyalist politikaların, sadece reel sosyalizmin savunulması ile sınırlı tutulması, son dönemde sosyalist kimliğin ayaklarının havada kalmasına yol açmıştır.

Öte yandan, 1. Yurt Dışı Konferansı tezlerinde ve o tartışma sürecinde, sosyalist sistemdeki değişim ve dönüşüm konusunda "bekle-gör" anlayışı izlenmiş; sosyalist teori ve pratiğin bir bütün olarak sorgulanması anlayışından uzak kalınmıştır. Bu nedenle, bugünkü tartışma sürecini "gecikmiş" olarak niteliyoruz.

Geldiğimiz süreçte, partinin kitle mücadelesi ve bunun kurumları içerisinde (sendikalar, gençlik örgütleri, meslek odaları, kadın hareketi vs.) güçlü ve etkin bir biçimde var olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu konuda çok acil olarak politikalar üretilmeli ve çalışma programları düzenlenerek yaşama geçirilmelidir.

melidir.

Son dönemde, özellikle partili kitleye yönelik olarak yapılan yayın çalışmalarının son derece eksik kaldığı gözleniyor. Bu alanda hem nicel, hem de nitel olarak daha kapsamlı, özenli çalışmalar yürütülmelidir.

Ayrıca örgütlenme sürecine ve kitle mücadelesine katkı getirecek olan propaganda çalışmalarına ağırlık verilmeli; bildiri, broşür (hayatın her alanına ilişkin olarak) yayımlanmalı, partinin kitle ile bağı sıcak ve canlı tutulmalıdır.

Özellikle Kürdistan'daki örgütlülük düzeyinin yükseltilmesi konusunda acil adımlar atılmalıdır. Örgütlenme faaliyetlerinin yeterince hızlı ve zamanında yerine getirilmediği gözleniyor. Bu, bir yanı sıra tüzüksel bir sorun da olabilir; tüzükte de kimi değişiklikler gerekebilir. Her halükarda bu sorun üzerinde düşünülmesi ve çözümlenmelidir.

YURT DIŞI ÇALIŞMAMIZIN DEĞERLENDİRİLMESİ ve ÖNERİLER

Genel olarak yurt dışında yapılan çalışmalarla; Avrupa demokratik kamuoyunun uyarılması ve mücadeleye destek ve ilgilerinin sağlanması, partinin tanıtımının yapılması, işbirliği ve dayanışma olanaklarının yaratılması alanında önemli mesafeler katıldığı bir gerçektir.

Ancak bu çalışmaların özellikle de bundan sonrası için birinci planda olması düşünülmemelidir.

Ayrıca, bu çalışmaların Türkiye ve Kürdistan'da yankı uyandırması sağlanmalıdır.

Öte yandan, Partinin asıl faaliyet alanı özellikle Kürdistan ve Türkiye olduğu düşünüldüğünde, hem Kürdistan ve Türkiye'den Partili ya da sempatanların (parti çıkarları gerektirmedikçe) Avrupa ülkelerine göçünün engellenmesi, hem de bugüne kadar Avrupa'da yaşayan partililerden, koşulları uygun olanların özellikle de Kürdistan'a geri dönüşleri üzerinde düşünülmelidir.

Bu arada, Kürdistan-Türkiye ilişkisi değerlendirilmelidir. Kürdistan'dan Türkiye metropollerine yaşanan göç, yoğunlaşarak sürüyor. Bu olgu, bir yanı sıra parti politikalarını etkileyebilir. Partinin, giderek Kürdistan'ı boşaltması noktasına gelinmemelidir. 12 Eylül ile başlayan sürecin sonuçları bertaraf edilmeye çalışılmalı; Partinin Kürdistan'da güçlenmesi üzerinde önemle durulmalıdır.

Öte yandan, Türkiye metropollerinde "yurt dışı" kavramıyla ifade edil-

meli, bu ifade biçimi, dilimize yerleştirilmeli ve yurt dışı örgütlenmeleri, temsilcilikler biçiminde düzenlenmelidir.

ZAFER SOSYALİZMİN... (Baştarafı 9. sayfada)

yor. Hareketimiz dört dörtlük teorik yapılanmasına rağmen, kitleler arasında ahkettiği değeri bulamamaktadır. Ve biz kitlelerle ilişki kurmakta zorlanmaktayız. İşte asıl tartışılması gereken olay budur. Kitlelerin güvenini nasıl kazanabiliriz. Bu doğrultuda tartışmaları yoğunlaştırmak lazım.

Çok yakın bir zamana kadar sır gibi sakladığımız partimizin isminin hayatın her alanında yoğun biçimde işlemeli ve kullanılmalı.

Partimizi ve halkımızı koruyacak silahlı birliklerin oluşturulmasını öneriyorum.

Şunu açık bir şekilde koymak lazım: Kürdistan'da artık mücadelenin adı silahla anılmaktadır ve bunun tersi doğrultuda politika nerdeyse imkansız bir hal almıştır.

Bu nedenle devrimci duyarlılık ve yeteneklerimizi kullanıp yeni eylem türleri bulmalı ve uygulamalıyız.

Kürdistan'da kırsal kesimde örgütlenmenin yollarını çok ciddi şekilde düşünüp biran önce hayata geçirmeliyiz. Çünkü ulusal mücadele aydın, öğrenci kesiminden çok köylülükle hayat bulmaktadır. Biz, ne yazık ki bu konuda oldukça kötü durumdayız. Bu nedenle diyorum ki, bu konu öncelikle ele alınmalı, tartışılmalı ve çözüm yolları bulunmalı.

Diğer önemli bir konu da profesyonel kadroların çoğaltılması ve yoğunlaştırılması. Zaten varolan kadroların çok büyük bir oranı zamanlarının büyük bölümünü ekonomik sorunlarıyla geçirmek zorunda kalıyorlar. Bu benim şahsi gözlemim. Bu konu da göz önüne alınmalı.

Partimizin ismi tartışma konusu yapılmamalı. Yapılsa bile, en kötü ihtimalle PSK-T olabilir.

Sonuç olarak şunu söylüyorum: Ulusal sloganlar hayatın her alanında öne çıkarılmalı.

Öncelikle Avrupa'da partinin resmi sözcüleri olmalı ve büroları oluşturulmalı. Çünkü yapılan birçok ciddi eylemler başkalarının adına lanse ediliyor, ya da basına yansımıyor. Bunu Avrupa için yazıyorum.

Yayın ağı mümkün olduğunca geliştirilmeli. İmkanlar elveriyorsa radyo ve TV yayınları yapılmalı.

Halkımızın partimize ihtiyacı vardır. Halkımızı yanlış politikaların yönlendirmesine izin vermeyelim.

KOŞULLARA GÖRE MÜCADELE YÖNTEMLERİ GELİŞTİRMELİ

8-1-Y Birimi'nin Düşünceleri

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist blokun çöküşünü tek tek yöneticilere, özellikle de Gorbaçov'un perestrojka ve glasnoşt politikalarına bağlamak, beraberinde bir çok yanlıgıyı getirebileceği gibi, sosyalizme yönelik belirlemeler konusunda da eksiklikleri taşıyacaktır.

Bu çöküşü sağlıklı ve objektif bir şekilde ortaya koyabilmek için, Marksist teoriyi yeniden değerlendirip, yeni bir sosyalist bakış açısı ortaya koymak gerekir. Bizce Marksist teori bugün hala doğruluğunu korumakla birlikte, Marksizme yapılan katkıların doğruluğu tartışmalıdır. Bugün Lenin'in "emperyalizmin en zayıf halkasında devrimi gerçekleştirmek" tezi tartışılan tezlerin başında gelmektedir. Zayıf bir halkada sosyalist bir toplumun inşasının mümkün olup olmadığını, 70 yıllık Sovyet deneyi bize göstermektedir.

Devrim sonrası sosyalizmin öngördüğü teorik sonuçların ortaya çıkabilmesi için, toplumun her yönüyle gelişkin bir toplum olması gerekir. Eğer bir toplumun ekonomisi (sanayi, teknoloji vs.) gelişkin değilse, işçi sınıfı başta olmak üzere geniş halk yığınları sosyalist düşüncüyü hazmetmekten uzaksa, hala feodal bakış açısı egemense, o toplumda sosyalist yapılanmayı gerçekleştirmek oldukça zordur. Aksi taktirde Sovyetler'de olduğu gibi adına sosyalist toplum denilen ülkenin işçisi yüzünü yıkayacak sabun bulamayacak, geniş halk yığınları bir parça ekmek için kuyruklarda saatlerce beklemek zorunda kalcaklardır. Böylesi bir toplum sosyalist bir toplum olmayacağı gibi, kapitalizme tercih edilen bir yanı da olmayacaktır.

İşte bu ve buna benzer nedenlerden dolayı ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda az gelişmiş bir toplumda sosyalist devrimi gerçekleştirmek mümkün olsa bile, sistemin kendisi bir isimden ibaret olur. Bilimsel sosyalizmin inşası ve onun teorik sonuçlarının ortaya çıkması, ancak devrimi her yönüyle geliştirmiş olan kapitalist ülkelerde gerçekleş-

tirmekle mümkün olur. Bu ani bir devrimle yani alt-üst oluşla olabileceği gibi, demokratik bir yolla da olabilir.

Sosyalist blokun çöküşünün nedenleri ise şunlardır:

1- 17 Ekim devrimi öncesi Sovyetler'de sosyalizme kaynaklık edecek altyapının yetersiz oluşu ve toplumun az gelişmişliği.

2- Ekim devriminin, sadece kısmen ileri olan ulus topraklarında gerçekleşmesi, diğer ulusların yaşadıkları topraklarda SBKP'nin adeta atama yoluyla komünist partileri kurarak sosyalist ilkeleri uygulama yoluna gitmesi.

3- Proletarya diktatörlüğü adına uygulanan otoritenin süreç içerisinde parti-merkez komitesi-tek şef diktatörlüğüne dönüşerek, işçi sınıfı da dahil olmak üzere, toplumun tüm kesimlerine karşı katı bir şekilde uygulanması.

4- Parti eşittir devlet anlayışının doğal sonucu, her türlü muhalefete (komünist parti içindeki nüans farkları dahil) karşı sosyalizmle bağdaşmayan zorun kullanılması ve sosyalizmin güvencesi olan demokratik kurumlaşmaya gidilmemesi.

5- Sosyalizmin temel ilkesi olan "yeteneğe göre iş, emeğe göre ücret" ilkesi yerine, Gorbaçov'un belirttiği gibi, yukarıdan yapılan bir eşitleştirmeyle toplumda hantallığın ve nemelazimcılığın egemen bir düşünce haline gelmesi.

6- Yatırımlarda uygulanan merkezi planlamanın, arz-talep gözönünde bulundurulmadan eksik bir şekilde uygulanması.

7- Dış politikada enternasyonalizm yerine Sovyet çıkarlarının ön planda tutulması.

8- İç dinamiklerden ziyade Kızıldü'nun etkisiyle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra kendilerini bir anda sosyalist ülke olarak gören doğu blokunun diğer ülkelerinde de aynı durum yaşanmıştır. Bunlar kendi ülkelerinin özgül koşullarını bir tarafa bırakarak, Sovyet şeflerinin söylemlerini birer reçete kabul ederek, teşhisi konulmamış hastaya uygulanan tedavi gibi, uyguladılar. Sovyetler'

in dağılmasıyla neye uğradıklarını şaşırarak, okyanusta sarılabilecekleri yılan aramaya başladılar.

Dış politikamız, yeni gelişmeler ışığında yeniden değerlendirilmelidir. Başta ittifaklar olmak üzere uluslararası dayanışma, dünyanın bugün içinde bulunduğu durum ve Ortadoğu'daki gelişmelere denk düşen yeni belirlemeler yapılmalıdır. Dış politikamızın özü Kürt halkının ulusal çıkarlarına dayanmalı, katı anti-emperyalist ilke adına bu çıkarlar arka plana atılmamalıdır.

Geçmişte yer edinen, parçanın bütüne feda edilmesi mantığı terk edilerek, bütünün hataları varsa, üzerine katı bir şekilde gidilmelidir.

Dünya devrimci hareketinin yanı sıra, demokrat, ilerici ve hümaniter çevrelerden gelen dayanışmaya önem verilmeli, Kürt halkının ulusal haklarına saygı gösteren kesimlerle ciddi ilişkiler geliştirilmelidir.

Reel sosyalizmin etkisi sonucu ortaya çıkan sosyalizm bakış açısı terk edilmeli, demokratik sosyalizm hedeflenmelidir.

Parti programı bir bütün olarak ele alınmalı, kısa ve öz olmalıdır. İçeriği herkes tarafından anlaşılır olmalı, kimi farklı yorumlara neden olan muğlaklıklar ortadan kaldırılmalıdır.

İç ittifaklar politikası sınıf temelinden öte, ulusal cephe mantığına dayanmalıdır.

Programda yer alan sosyalist blokla ilgili bölüm ve alt başlıklar çıkarılmalı, uluslararası dayanışma politikası geliştirilmelidir.

Hedefler bölümü daha net bir şekilde konulmalı, uygulanabilirliği gözetilmelidir.

Kürt halkının kurtuluşunun iki yolu ve buna bağlı bölüme netlik kazandırılmalıdır. Federasyon ya da ayrı devlet koşullarında bağımsızlık önkoşulsa, açık bir şekilde: Kürt halkının kurtuluş yolu bağımsızlıktır denilmeli. Ancak koşulları varsa ve her iki halkın yararına olacaksa, federasyona da açık olmak gerekir. Kaldığı federasyonun günümüz koşullarında çözüm olmadığı ya da ulusal soruna tam çözüm getirmediyse de ortadadır. Federasyonun kı-

(Devamı 18. sayfada)